

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 34/2018-98

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. januára 2019 v pléne zloženom z predsedníčky Ivetty Macejkovej a zo sudcov Jany Baricovej, Petra Brňáka, Miroslava Duriša, Ľudmily Gajdošíkovej, Sergeja Kohuta, Jany Laššákovej, Milana Ľalíka, Mojmíra Mamojku, Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), Marianny Mochnáčovej, Ladislava Orosza a Rudolfa Tkáčika

o sťažnosti Kresťanskodemokratického hnutia, Šafárikovo námestie 4, Bratislava, zastúpeného advokátom JUDr. Matúšom Lemešom, advokátska kancelária, Kuzmányho 29, Košice, vo veci namietanej neústavnosti a nezákonnosti volieb starostu a poslancov obecného zastupiteľstva a proti výsledku volieb starostu a poslancov Obecného zastupiteľstva obce Osturňa konaných 10. novembra 2018

a o sťažnosti Ing. Vladimíra Šimšaja, Osturňa ■■■, Bc. Márie Kaňukovej, Osturňa ■■■, Jozefa Lešundáka, Osturňa 1 ■■■, Márie Lešundákovej, Osturňa ■■■, Jána Kaňuka, Osturňa ■■■, a Jozefa Lešundáka, Osturňa 2 ■■■, zastúpených advokátom JUDr. Matúšom Lemešom, advokátska kancelária, Kuzmányho 29, Košice, vo veci namietanej neústavnosti a nezákonnosti volieb starostu a poslancov obecného zastupiteľstva a proti výsledku volieb starostu a poslancov Obecného zastupiteľstva obce Osturňa konaných 10. novembra 2018

takto

r o z h o d o l :

Sťažnosti Kresťanskodemokratického hnutia, Ing. Vladimíra Šimšaja, Bc. Márie Kaňukovej, Jozefa Lešundáka, Márie Lešundákovej, Jána Kaňuka a Jozefa Lešundáka z a m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. novembra 2018 doručená sťažnosť Kresťanskodemokratického hnutia (ďalej aj „sťažovateľ v 1. rade“), doplnená podaním doručeným ústavnému súdu 18. decembra 2018, vo veci namietanej neústavnosti a nezákonnosti volieb starostu a poslancov obecného zastupiteľstva a proti výsledku volieb starostu a poslancov Obecného zastupiteľstva obce Osturňa konaných 10. novembra 2018. Sťažovateľ v 1. rade svoju sťažnosť smeruje proti politickej strane SMER – sociálna demokracia, Súmravná 25, Bratislava, politickej strane MOST – HÍD, Trnavská cesta 37, Bratislava, Tomášovi Kosturákovi, Osturňa ■, a Michalovi Brejčákovi, Osturňa ■ (ďalej aj „odporcovia“).

1.1 Ústavnému súdu bola 21. novembra 2018 doručená sťažnosť Ing. Vladimíra Šimšaja, Bc. Márie Kaňukovej, Jozefa Lešundáka, Márie Lešundákovej, Jána Kaňuka a Jozefa Lešundáka (ďalej aj „sťažovatelia v 2. rade“; spolu so sťažovateľom v 1. rade aj „sťažovatelia“), doplnená podaním doručeným ústavnému súdu 18. decembra 2018, vo veci namietanej neústavnosti a nezákonnosti volieb starostu a poslancov obecného zastupiteľstva a proti výsledku volieb starostu a poslancov Obecného zastupiteľstva obce Osturňa konaných 10. novembra 2018. Sťažovatelia v 2. rade svoju sťažnosť smerujú proti Kristíne Gregoričkovej, Osturňa ■, Tomášovi Kosturákovi, Osturňa ■, Michalovi Brejčákovi, Osturňa ■, Petrovi Kapráľovi, Osturňa ■, Kataríne Závackej, Osturňa ■, a Jozefovi Potokovi, Osturňa ■ (ďalej aj „odporcovia“). Ústavný súd na tomto mieste zdôrazňuje, že v prípade sťažovateľa Jozefa Lešundáka (Osturňa 1 ■) a sťažovateľa Jozefa Lešundáka (Osturňa 2 ■) ide o menovcov a o dve rozličné fyzické osoby. Ďalej v texte bude pre rozlíšenie týchto dvoch sťažovateľov (menovcov) ústavný súd uvádzať pri menách adresy ich trvalého pobytu, ktoré sú odlišné.

2. Zo sťažností vyplýva, že sťažovateľ v 1. rade sa zúčastnil volieb do orgánov miestnej samosprávy v obci Osturňa, a to volieb starostu a volieb poslancov do obecného zastupiteľstva. Vo voľbách starostu obce Osturňa kandidoval za sťažovateľa v 1. rade Ing. Vladimír Šimšaj a vo voľbách poslancov do Obecného zastupiteľstva obce Osturňa kandidovali za sťažovateľa v 1. rade Bc. Mária Kaňuková, Jozef Lešundák (Osturňa 1 ■) a Mária Lešundáková.

2.1 Čo sa týka sťažovateľov v 2. rade, z ich sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ Ing. Vladimír Šimšaj kandidoval vo voľbách starostu obce Osturňa a sťažovatelia Bc. Mária Kaňuková, Jozef Lešundák (Osturňa 1 ■), Mária Lešundáková, Ján Kaňuk a Jozef Lešundák (Osturňa 2 ■) kandidovali vo voľbách poslancov do Obecného zastupiteľstva obce Osturňa. Sťažovateľ Ján Kaňuk kandidoval ako nezávislý kandidát a sťažovateľ Jozef Lešundák (Osturňa 2 ■) kandidoval za politickú stranu Slovenská národná strana.

2.2 Zo zápisnice miestnej volebnej komisie o výsledku volieb v obci Osturňa konaných 10. novembra 2018 vyplýva:

- sťažovateľ Ing. Vladimír Šimšaj (kandidát na starostu) získal vo volebnom obvode v obci Osturňa 112 hlasov,
- sťažovateľka Bc. Mária Kaňuková (kandidátka na poslankyňu) získala vo volebnom obvode v obci Osturňa 101 hlasov,
- sťažovateľ Jozef Lešundák, Osturňa 1 ■ (kandidát na poslanca), získal vo volebnom obvode v obci Osturňa 88 hlasov,
- sťažovateľka Mária Lešundáková (kandidátka na poslankyňu) získala vo volebnom obvode v obci Osturňa 21 hlasov,
- sťažovateľ Ján Kaňuk (kandidát na poslanca) získal vo volebnom obvode v obci Osturňa 116 hlasov,
- sťažovateľ Jozef Lešundák, Osturňa 2 ■ (kandidát na poslanca), získal vo volebnom obvode v obci Osturňa 81 hlasov.

2.3 Sťažnosť sťažovateľa Ing. Vladimíra Šimšaja (neúspešného kandidáta na starostu) smeruje proti účastníčke Kristíne Gregoričkovej (137 hlasov), ktorá bola vo voľbách zvolená za starostku obce Osturňa.

Sťažnosť ostatných sťažovateľov v 2. rade (neúspešných kandidátov na poslancov obecného zastupiteľstva) smeruje proti označeným odporcom, ktorí boli zvolení za poslancov Obecného zastupiteľstva obce Osturňa (Tomášovi Kosturákovi – 145 hlasov, Michalovi Brejčákovi – 141 hlasov, Petrovi Kapráľovi – 136 hlasov, Kataríne Závackej – 131 hlasov a Jozefovi Potokovi – 120 hlasov).

Čo sa týka sťažovateľom v 1. rade označených politických strán ako odporcov, za politickú stranu SMER – sociálna demokracia boli vo voľbách do Obecného zastupiteľstva obce Osturňa zvolení dvaja kandidáti na poslancov, a to Peter Kapráľ (136 hlasov) a Jozef Potok (120 hlasov), a vo voľbách starostu obce Osturňa bola zvolená kandidátka na starostku Kristína Gregoričková (137 hlasov). Za politickú stranu MOST – HÍD bola vo voľbách do Obecného zastupiteľstva obce Osturňa zvolená kandidátka na poslankyňu Katarína Závacká (131 hlasov).

3. Námietky sťažovateľov možno na základe obsahu sťažností rozdeliť na dve časti:

3.1 Námietka účelového prihlasovania 35 obyvateľov s aktívnym volebným právom na trvalý pobyt v obci Osturňa

3.1.1 Sťažovatelia vo svojich sťažnostiach najskôr poukazujú na to, že v krátkom časovom období pred uskutočnením volieb do orgánov miestnej samosprávy došlo v obci Osturňa k nezvyčajnému nárastu počtu obyvateľov, ktorí sa tam prihlásili na trvalý pobyt. Títo novoprihlásení občania mali zároveň aktívne volebné právo. Táto skutočnosť sa však vymyká z doterajšieho trendu, keďže v obci Osturňa sa za posledné roky prirodzene znižuje počet jej obyvateľov a za ostatné roky nebolo vonkoncom zaznamenané, žeby dochádzalo k významnému nárastu počtu jej obyvateľov z titulu prihlasovania sa na trvalý pobyt. Podľa sťažovateľov preto existuje dôvodné podozrenie, že títo „noví obyvatelia“ si pred voľbami prihlásili pobyt účelovo s jediným cieľom, a to ovplyvniť výsledky volieb v obci Osturňa. V súvislosti s už uvedeným poukazujú na to, že v roku 2017 bolo v obci Osturňa pre voľby do orgánov samosprávneho kraja zapísaných 267 oprávnených voličov.

3.1.2 Podľa údajov z cirkevnej matriky vedenej Gréckokatolíckym farským úradom v obci Osturňa, ktorými disponuje neúspešná kandidátka na post poslankyne Obecného zastupiteľstva obce Osturňa Mária Kaňuková, sa podľa odkazu sťažovateľov dlhodobo znižuje počet občanov, a tým aj počet oprávnených voličov v obci Osturňa. Naproti tomu bolo v obci Osturňa pre voľby do orgánov miestnej samosprávy konané 10. novembra 2018 registrovaných 289 oprávnených voličov. Za posledné štyri roky došlo k týmto úmrtiam evidovaným v cirkevnej matrike: 2015 – 5 úmrtí, 2016 – 5 úmrtí, 2017 – 10 úmrtí, 2018 – 8 úmrtí; pričom zároveň došlo k týmto narodeniam: 2015 – 0 narodení, 2016 – 2 narodenia, 2017 – 2 narodenia, 2018 – 1 narodenie. O to nepochopiteľnejšie a účelovejšie sa sťažovateľom javia skutočnosti, ku ktorým došlo v obci Osturňa v posledných mesiacoch pred voľbami do orgánov miestnej samosprávy, ktoré sa v obci Osturňa konali 10. novembra 2018. Za obdobie posledných troch mesiacov pred dňom konania volieb pribudlo v obci 35 oprávnených voličov, a to na základe prihlásenia sa na trvalý pobyt v obci Osturňa.

3.1.3 Sťažovatelia zastávajú názor, že vzhľadom na uvedené skutočnosti voľby do orgánov miestnej samosprávy konané v obci Osturňa 10. novembra 2018 neprebegli v súlade s ústavnoprávne regulovanou koncepciou, ktorá vytvára právne postavenie osobného základu územnej samosprávy, a to najmä z dôvodu, že skupina najmenej 35 voličov zúčastnených na voľbách do orgánov samosprávy obce (starostu, ako aj poslancov obecného zastupiteľstva) nemala reálny záujem stať sa súčasťou územného spoločenstva osôb, ktoré si prostredníctvom volieb do orgánov samosprávy obcí volí svojich zástupcov na ten účel, aby im zverilo na obdobie štyroch rokov podstatný rozsah svojho práva na výkon územnej samosprávy.

3.1.4 Akceptovaním výsledkov volieb konaných v obci Osturňa 10. novembra 2018 by sa podľa presvedčenia sťažovateľov potvrdil stav, keď zloženie orgánov samosprávy obce neodráža vôľu tých voličov, ktorých úmyslom je trvalo sa zdržiavať na území obce, a tým aj podliehať verejno-mocenskému pôsobeniu zvolených orgánov územnej samosprávy v obci. Ústavne zakotvená koncepcia plynúca z čl. 64a v spojení s čl. 67 a čl. 69 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) zahŕňa požiadavku, aby

personálne obsadenie orgánov obce bolo výsledkom vôle fyzických osôb, ktoré majú k obci ako jednotke územnej samosprávy právne relevantný vzťah spočívajúci v trvalom pobyte na jej území. Len tie fyzické osoby, ktoré majú trvalý pobyt na území obce, sa podľa sťažovateľov môžu plnohodnotne podieľať na spravovaní samosprávnych záležitostí, pretože predovšetkým na tieto osoby bude mať výkon samosprávy ako časti verejnej moci dopad spočívajúci v konkrétnych právnych následkoch.

3.1.5 Sťažovatelia dopĺňajú, že ak sa totiž preukáže, že napriek formálnemu prihláseniu sa na trvalý pobyt v obci novoprihlásení obyvatelia obce nemajú skutočný záujem podieľať sa na výkone obecnej samosprávy, potom je v základoch narušená už popísaná ústavná koncepcia, čo má za následok, že obyvatelia obce so skutočným záujmom podieľať sa na samospráve obce budú podliehať výkonu verejnej moci takými orgánmi obce, ktorých personálne obsadenie neodráža výlučne ich vôľu. V takom prípade voľby do orgánov samosprávy obce neplnia jednu zo základných funkcií, a to tú, aby zloženie orgánov samosprávy obce vyjadrovalo vôľu obyvateľov obce majúcej úmysel tvoriť integrálnu súčasť personálneho substrátu územnej samosprávy. Takým voľbám chýba podľa mienky sťažovateľov ich zmysel spočívajúci v ustanovení reprezentácie územného samosprávneho celku, preto sú potom v rozpore s ústavou a ako neústavné je potrebné ich vyhlásiť za neplatné.

3.1.6 Sťažovatelia uvádzajú, že proces tvorby voličskej základne v obci Osturňa bol účelový a špekulatívny, vykazujúci črty obchádzania zákona. O špekulatívnosti a účelovosti konania skupiny osôb, ktoré sa prihlásili na trvalý pobyt v obci v čase bezprostredne predchádzajúcom voľbám do orgánov miestnej samosprávy, ktoré sa konali 10. novembra 2018, svedčia podľa sťažovateľov nielen časová bezprostrednosť medzi dňom prihlásenia sa na trvalý pobyt a dňom konania volieb, ale aj tieto skutočnosti:

(i) u osôb, ktoré sa prihlásili na trvalý pobyt v obci Osturňa, nie je preukázaná žiadna reálna väzba na predmetnú obec, z ktorej by vyplývalo, že tzv. novoprihlásení občania majú skutočný záujem žiť v obci a stať sa jej integrálnou súčasťou,

(ii) predmetné osoby si ako miesto svojho trvalého pobytu zvolili bydliská, v ktorých majú trvalý pobyt iné osoby, ktoré sa v týchto obydliach reálne zdržiavajú a ktoré nemajú

žiadne rodinné väzby na osoby, ktoré si v týchto obydlíach trvalý pobyt prihlásili v čase bezprostredne pred konaním volieb,

(iii) podľa vedomosti sťažovateľov sú všetky novoprihlásené osoby, u ktorých došlo k zmene trvalého pobytu, členmi Poľovníckeho združenia Bystrá v Osturňa (ďalej aj „poľovnícke združenie“), resp. ide o rodinných príslušníkov týchto osôb. Sťažovatelia zdôrazňujú, že predsedom tohto poľovníckeho združenia je Ladislav Gregorička, ktorý je manželom Kristíny Gregoričkovej, ktorá bola starostkou obce Osturňa pred voľbami do orgánov miestnej samosprávy konanými 10. novembra 2018, pričom sa starostkou obce Osturňa stala aj na základe výsledkov uvedených volieb. Sťažovatelia majú podozrenie, že toto prihlasovanie sa na trvalý pobyt bolo organizované v rámci uvedeného poľovníckeho združenia s cieľom ovplyvniť výsledky volieb, pričom mohlo byť motivované získaním určitých výhod v rámci poľovníckeho združenia, resp. výkonu práva poľovníctva. Pri posudzovaní toho, či zmena trvalého pobytu a s tým súvisiace ovplyvňovanie voličskej základne boli účelové, má bezpochyby význam aj to, že všetky osoby alebo absolútna väčšina osôb sú členmi toho istého poľovníckeho združenia a spájajú ich rovnaké záujmy na výsledkoch volieb.

3.1.7 Vzhľadom na uvedené skutočnosti podľa názoru sťažovateľov existujú legitímne a dôvodné pochybnosti o úmysle skupiny novoprihlásených obyvateľov dlhodobo bývať v obci Osturňa, začleniť sa do tamojšej komunity a stať sa súčasťou územného spoločenstva osôb, ktoré si prostredníctvom volieb do orgánov samosprávy obcí volí svojich zástupcov. Uvedené osoby dosiaľ neprejavovali žiadny skutočný záujem o bývanie v obci Osturňa, ako ani záujem o jej fungovanie. Všetky už uvedené skutočnosti nasvedčujú tomu, že úmyslom uvedenej skupiny obyvateľov bolo ovplyvniť výsledky volieb a narušiť tak demokratickú súťaž politických síl.

3.1.8 Na záver tejto časti sťažovatelia poukazujú na skutočnosť, že zápisnica o výsledku volieb v obci Osturňa nebola podpísaná členkou miestnej volebnej komisie Simonou Lazarákovou, a to z dôvodu jej podozrenia z manipulácie volieb a účelového prihlasovania sa občanov na trvalý pobyt v obci Osturňa. Podotýkajú, že dôvody nepodpísania zápisnice boli v zápisnici riadne uvedené. Okrem toho sa starostka Kristína Gregoričková nachádzala vo volebnej miestnosti pri preberaní volebných lístkov. O tejto,

ako aj ďalších skutočnostiach bolo zo strany Simony Lazarákovovej podané 9. novembra 2018 trestné oznámenie na Obvodnom oddelení Policajného zboru Spišská Nová Ves.

3.1.9 V doplnení sťažností sťažovateľa uvádzajú, že dôkazom o absencii skutočného záujmu podieľať sa na samospráve obce zo strany novoprihlásených obyvateľov má byť jednak skutočnosť, že 5 členovia Poľovníckeho združenia Bystrá v Osturňa, ktorí sú držiteľmi zbrojného preukazu, sa dopustili porušenia právnych predpisov o strelných zbraniach v súvislosti so zmenou ich trvalého pobytu do obce Osturňa a povinnosťami na úseku strelných zbraní z toho pre nich plynúcimi, a taktiež skutočnosť, že od 12. novembra 2018 do 7. decembra 2018 si trvalý pobyt z obce Osturňa odhlásili štyria občania z novoprihlásených obyvateľov.

3.2 Porušenie volebného moratória

3.2.1 Sťažovateľa taktiež namietajú, že zo strany kandidátky na starostku obce Osturňa Kristíny Gregoričkovej, ako aj zo strany kandidátky na poslankyňu Kataríny Závackej došlo podľa sťažovateľom dostupných informácií k porušeniu volebného moratória tým, že tieto kandidátky navštevovali obyvateľov obce a ovplyvňovali ich takým spôsobom, že im oznamovali, koho majú voliť, a rozdávali im listy s číslami kandidátov, ktoré je potrebné označiť. Z čestného prehlásenia [REDAKOVANÉ] podľa odkazu sťažovateľov vyplýva, že 8. novembra 2018 ho navštívila kandidátka na starostku obce Osturňa Kristína Gregoričková a kandidátka na poslankyňu obecného zastupiteľstva Katarína Závacká, ktoré mu odovzdali hlasovací lístok s číslami kandidátov, ktorých mal voliť.

3.2.2 Z už zmieňovaného čestného prehlásenia [REDAKOVANÉ] a prijatého lístka s číslami kandidátov podľa sťažovateľov jednoznačne vyplýva, že zo strany kandidátky na starostku obce Osturňa Kristíny Gregoričkovej, ako aj zo strany kandidátky na poslankyňu Kataríny Závackej došlo k porušeniu volebného moratória. Existuje dôvodné podozrenie, že obyvateľ obce [REDAKOVANÉ] nebol zďaleka jediný, ktorého kandidátka na starostku Kristína Gregoričková, resp. kandidátka na poslankyňu Katarína Závacká ovplyvňovali, a teda vykonávali kampaň v čase volebného moratória, čo je možné považovať za flagrantné porušenie zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu

volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 180/2014 Z. z.“). Podľa sťažovateľov je nepochybné, že osobná návšteva takej authority, akou je súčasná starostka obce, spolu s ďalšou osobou predstavuje taký tlak na voliča, ktorý je bezpochyby spôsobilý ovplyvniť tvorbu jeho slobodnej vôle, a teda je takou volebnou vadou, dôsledkom ktorej môže byť neplatnosť volieb, ako to konštatoval ústavný súd vo svojich nálezoch sp. zn. PL. ÚS 14/2011 alebo sp. zn. PL. ÚS 118/07.

4. Sťažovatelia navrhli vydať tento nález:

„Ústavný súd Slovenskej republiky vyhlasuje voľby starostu obce Osturňa a voľby poslancov do Obecného zastupiteľstva obce Osturňa konané dňa 10. novembra 2018 za neplatné.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľom náhradu trov právneho zastúpenia.“

II.

Ďalší postup ústavného súdu, písomné vyjadrenia odporcov, dožiadaných subjektov a replika sťažovateľov

5. Ústavný súd uznesením č. k. PL. ÚS 34/2018-16 z 28. novembra 2018 spojil sťažnosti na spoločné konanie a prijal ich na ďalšie konanie.

5.1 Následne ústavný súd vyzval odporcov, ako aj dožiadané orgány verejnej moci na vyjadrenie sa k podaným sťažnostiam a ďalším skutočnostiam potrebným na úplné zistenie skutkového a právneho stavu vecí.

1. Vyjadrenie odporcu Michala Brejčáka

6. Dňa 28. decembra 2018 bolo ústavnému súdu doručené vyjadrenie odporcu Michala Brejčáka, ktorý v úvode uviedol, že vo voľbách ako kandidát na poslanca obecného zastupiteľstva získal mandát poslanca už na šieste volebné obdobie a doteraz nemal potrebu kupovať alebo naháňať nejakým nekalým spôsobom hlasy voličov, kampaň mu robí

doterajšia činnosť v obci. Taktiež nemá vedomosť, aby nejakým spôsobom naháňali hlasy aj ostatní úspešní kandidáti na poslancov.

6.1 Podľa odporcu údaje v cirkevnej matrike nekorešponujú so skutočným stavom počtu narodených a zomrelých občanov, ktorí majú trvalý pobyt v obci Osturňa. Má vedomosť, že nie všetky deti, ktoré boli pokrstené v Osturni, majú v obci aj trvalý pobyt, a nie všetky deti prihlásené na trvalý pobyt v obci boli zároveň pokrstené a zapísané v uvedenej matrike. Tak isto v uvedenom období v obci boli pochovaní ľudia, ktorí nemali v obci trvalý pobyt.

6.2 V minulom volebnom období 2014 – 2018, keď vykonával funkciu poslanca obecného zastupiteľstva, bola podľa slov odporcu založená obchodná spoločnosť Goralská dedina Osturňa s. r. o. Členmi dozornej rady tohto subjektu boli vtedajší poslanci Obecného zastupiteľstva obce Osturňa a terajší neúspešní kandidáti Ján Kaňuk, Osturňa ■■■, Bc. Mária Kaňuková, Osturňa ■■■, a Ing. Vladimír Šimšaj, Osturňa ■■■. Táto spoločnosť pripravila podľa slov odporcu megalomanský projekt goralskej dediny, ktorý sa mal realizovať v obci Osturňa. Na jeho realizáciu bola potrebná čiastková zmena územného plánu obce. Zároveň sa začala aj petičná akcia proti realizácii tohto projektu. Túto petíciu podpísalo 2164 občanov. Z toho podľa odporcu vyplýva, že ju podpísala významná časť oprávnených voličov a dotknutých vlastníkov nehnuteľností a užívateľov rodinných domov, chalúp a ostatných stavieb, poľnohospodárskych a lesných pozemkov v obci Osturňa. V mesiaci marec 2018 bolo podľa vyjadrenia odporcu zvolané zasadnutie Obecného zastupiteľstva obce Osturňa a jedným z bodov programu tohto zasadnutia bolo predloženie petičnej akcie občanov a čiastková zmena územného plánu obce. Keďže mali v zastupiteľstve tri z piatich hlasov, mali rozhodovaciu väčšinu, a tak sa podľa odporcu aj správali. Odignorovali petíciu občanov a ani sa ňou nezaoberali, ako im to prikazuje zákon. Účelovo zmenili program rokovania obecného zastupiteľstva bez ohľadu na prítomnosť vlastníkov dotknutých pozemkov, ktorí chceli vyjadriť svoj nesúhlas s touto zmenou, a napriek tomu túto zmenu schválili. Vtedy ich názor občanov nezaujímal a dnes sú podľa úvah odporcu prekvapení, že nedostali od nich mandát na starostu, resp. poslancov obecného zastupiteľstva, a odvolávajú sa na nezákonnosť volieb a porušenie volebného moratória. Toto volebné moratórium sami podľa odporcu porušovali, keď oni, resp. ich rodinní príslušníci v deň volieb stáli na ceste

pred budovou, kde bola volebná miestnosť, a robili sprievod k budove niektorým voličom a ovplyvňovali ich.

6.3 Podľa názoru odporcu občania, ktorých názor v petícii nebol vypočutý, dali najavo svoj nesúhlas v týchto voľbách a nedali svoj hlas kandidátom, ktorí verejne vystupovali za projekt Goralskej dediny Osturňa.

6.4 Vzhľadom na tieto skutočnosti zastáva odporca názor, že nejde o protizákonné voľby, ale o presadzovanie svojich osobných záujmov a prospechu.

2. Vyjadrenie odporcu Petra Kapráľa

7. Dňa 3. januára 2019 bolo ústavnému súdu doručené vyjadrenie odporcu Petra Kapráľa, ktorý uviedol, že sa zaujíma o dianie v dedine, v ktorej sa narodil a v ktorej žije. Je zamestnaný, ale venuje sa aj poľnohospodárstvu a gazdovstvu. Nie je mu ľahostajný ďalší rozvoj obce a tiež mu záleží na zachovávaní kultúrnych hodnôt a ľudových tradícií. Znepokojilo ho rozhodnutie niektorých poslancov v predchádzajúcom volebnom období, ktorí aj napriek nesúhlasu občanov, dotknutých vlastníkov nehnuteľností, t. j. pozemkov nachádzajúcich sa v danej lokalite (aj on je jedným z nich), schválili čiastkovú zmenu územného plánu obce pre spoločnosť Goralská dedina Osturňa s. r. o., ktorá má zámer realizovať developerský projekt. Je presvedčený o tom, že do ich prostredia takýto projekt nepatrí. Svojím konaním bývalí poslanci obhajovali podľa odporcu svoje záujmy a tiež mu je známe, že títo vtedajší poslanci Šimšaj, Kaňuk, Kaňuková boli členmi dozornej rady spomínanej spoločnosti a teraz sú jednými zo sťažovateľov. Voliči využili podľa slov odporcu príležitosť v týchto voľbách a rozhodli, komu dali svoj hlas, a on ako kandidát na poslanca ich dôveru získal.

3. Vyjadrenie odporkyne Kataríny Závackej

8. Dňa 3. januára 2019 bolo ústavnému súdu doručené vyjadrenie odporkyne Kataríny Závackej, ktorá uviedla, že o rozvoj obce sa zaujíma a záleží jej na mieste, kde sa narodila a kde žije. Vo vlastnom záujme sa zúčastňovala zasadnutí obecného zastupiteľstva. Takto získala prehľad o činnosti obecného úradu, starostky a obecného zastupiteľstva.

Veľakrát ju podľa jej slov na zasadnutí zarazil postoj niektorých poslancov (teraz sťažovateľov Šimšaja, Kaňuka, Kaňukovej), ktorí presadzovali predovšetkým svoje záujmy pred obecnými a názor ostatných poslancov, prítomných občanov aj starostky nebrali na vedomie. Znepokojuje ju developerský projekt, ktorý má realizovať v Osturni spoločnosť Goralská dedina Osturňa s. r. o. Nesúhlasí s jeho realizáciou, lebo si myslí, že pre dedinu nebude prínosom, ale zdevastuje sa životné prostredie a panenská príroda. A títo už spomínaní poslanci toho času aj napriek petícii občanov, ktorí v nej prejavili svoj nesúhlas s realizáciou tohto projektu, schválili čiastkovú zmenu územného plánu obce a petíciu ani neprerokovali. Toto ich počínanie sa jej podľa jej slov osobne veľmi dotklo.

8.1 Odporkyňa ďalej uvádza, že po zvážení sa rozhodla, že bude kandidovať za poslankyňu obecného zastupiteľstva vo voľbách. Podporu voličov získala a bola zvolená, čo si veľmi váži.

8.2 Odporkyňa dôvodí, že volebné moratórium neporušila, v čase volebného moratória nerobila žiadnu kampaň (príloha čestné prehlásenie). Keďže menovaného svedka, ktorého označili sťažovatelia ako svedka porušenia volebného moratória zo strany odporkyne, pozná, myslí si, že bol ovplyvnený a možno aj oklamáný pri podpise čestného prehlásenia.

4. Vyjadrenie odporcu Jozefa Potoka

9. Dňa 3. januára 2019 bolo ústavnému súdu doručené vyjadrenie odporcu Jozefa Potoka, ktorý uviedol, že je rodený Osturňan a aj jeho manželka je rodáčka z Osturne, žijú v obci, a preto majú k tejto obci veľmi blízko a nie je im ľahostajný jej ďalší rozvoj a jej smerovanie. Na základe osobných skúseností zažil ako občan, ktorý sa zúčastňoval zasadnutí obecného zastupiteľstva v Osturni, ako v tom čase poslanci obecného zastupiteľstva (Šimšaj, Kaňuk, Kaňuková) schválili čiastkovú zmenu územného plánu obce pre Goralskú dedinu Osturňa s. r. o. Táto obchodná spoločnosť, ktorej majoritným akcionárom je podľa odporcu pán [REDAKOVANÉ], má zámer realizovať developerský projekt v katastri obce, aj na pozemkoch, a to zdôrazňuje, ktorých je vlastníkom. Ako vlastník nedostal možnosť sa k tomu vyjadriť a ani iní vlastníci nedostali túto možnosť. Počínanie

týchto poslancov sa ho ako občana, ale aj vlastníka nehnuteľností, na ktorých sa má projekt realizovať, vážne dotklo. Následne sa dozvedel, že títo poslanci sú aj osobne zainteresovaní do spoločnosti Goralská dedina Osturňa s. r. o., v tom čase ako členovia dozornej rady tejto spoločnosti, a pochopil, že týmto poslancom nejde o rozvoj obce, ale o osobný prospech. Dozvedel sa, že do spoločnosti Goralská dedina Osturňa s. r. o. sú osobne zainteresovaní aj ďalší kandidáti na poslancov, ktorí kandidovali v týchto voľbách, a to Mária Lešundáková a Milan Garstka. Tieto okolnosti ho podnietili k tomu, aby sa vo voľbách uchádzal o post poslanca obecného zastupiteľstva. Voliči mu odovzdali svoje hlasy a rozhodli o tom, že bol zvolený za poslanca obecného zastupiteľstva. O nejakom hromadnom prihlasovaní občanov na trvalý pobyt nič nevie, ale myslí si, že mnohým, ktorým záleží na Osturni, sa otvorili oči a vyjadrili svoj názor vo voľbách a pre sťažovateľov je ťažké to pochopiť a vyrovnáť sa s výsledkom volieb.

5. Vyjadrenie odporkyne Kristíny Gregoričkovej

10. Dňa 3. januára 2019 bolo ústavnému súdu doručené vyjadrenie odporkyne Kristíny Gregoričkovej, ktorá uviedla, že ako dlhoročný volený funkcionár obce Osturňa (v období rokov 1998 – 2006 poslankyňa obecného zastupiteľstva a zástupkyňa starostu obce a od 29. 12. 2006 do roku 2018 starostka obce Osturňa) a z dôvodu jej znalých pomerov v obci uvádza, že tvrdenie sťažovateľov, že u osôb, ktoré sa prihlásili na trvalý pobyt v obci Osturňa, nie je preukázaná žiadna reálna väzba na predmetnú obec, je účelové a nepravdivé, lebo podľa jej zistenia prevažná väčšina novoprihlásených obyvateľov obce Osturňa má priamy osobný a hlavne majetkový vzťah k obci, ktorý sa týka vlastníctva rodinných domov s príslušenstvom (hospodárske budovy), chalúp, chát, vlastníctva poľnohospodárskej a lesnej pôdy, záhrad, lesov v Urbárskom a komposesorátnom pozemkovom spoločenstve Osturňa a stavebných pozemkov.

10.1 Motívom prihlásenia je podľa jej zistenia obava zo znehodnotenia ich majetku vplyvom megalomanského developerského projektu, ktorý má zámer v obci realizovať spoločnosť Goralská dedina Osturňa s. r. o., ktorej väčšinovým vlastníkom je pán [REDACTED]. Sťažovatelia, a to Šimšaj, Kaňuk, Kaňuková, ešte ako poslanci obecného zastupiteľstva boli členmi dozornej rady v spoločnosti Goralská dedina Osturňa s. r. o.

a podľa odporkyne sa snažili účelovo presadiť čiastkovú zmenu územného plánu obce v súvislosti s týmto developerským projektom, a to takým spôsobom, že keďže boli v obecnom zastupiteľstve 3 z piatich poslancov, mali rozhodovaciu väčšinu, a tak sa aj správali a odignorovali petíciu občanov proti developerskému projektu, ani ju neprerokovali a vôbec sa ňou nezaoberali, hoci im to ukladá zákon. Tiež podľa odporkyne účelovo zmenili program rokovania obecného zastupiteľstva tak, že bez ohľadu na prítomnosť vlastníkov dotknutých pozemkov vylúčili diskusiu o zmene územného plánu obce pred hlasovaním o tomto bode. Uvádza, že aj sťažovateľka Mária Lešundáková, neúspešná kandidátka, je priamo zainteresovaná v spoločnosti Goralská dedina Osturňa s. r. o. ako členka dozornej rady. A tiež neúspešný kandidát na poslanca Milan Garstka je členom dozornej rady tejto spoločnosti. Ostatní nezvolení kandidáti sú podľa odporkyne rodinne prepojení so sťažovateľmi (príloha výpis z obchodného registra). Tento projekt, ktorý sa má realizovať v obci, mal najskôr názov Goralská dedina Osturňa, neskôr bol premenovaný na Turistické centrum obce Osturňa, bol aj medializovaný a pán [REDAKOVANÉ] zverejnil článok v Hospodárskych novinách.

10.2 Myslí si, že občania, ktorým záleží na ďalšom rozvoji obce, ktorá bola vládou Slovenskej socialistickej republiky vyhlásená v roku 1979 za pamiatkovú rezerváciu ľudovej architektúry, a sú za zachovanie kultúrnych hodnôt a tradícií, ochranu životného prostredia a predovšetkým za ochranu svojho vlastníctva, zobrali príležitosť do svojich rúk a vo voľbách takto rozhodli. Výsledky týchto volieb sú podľa odporkyne neprijateľné pre sťažovateľov z dôvodu ich neúspechu a tiež z dôvodu, že nepresadia svoje obchodné záujmy spojené s developerským projektom, preto sa obrátili so sťažnosťou na ústavný súd. Uvádza, že títo ľudia sú žalobcami proti Poľovníckemu združeniu Bystrá v Osturni aj proti Urbárskemu a komposesorátnemu pozemkovému spoločenstvu Osturňa. Podľa odporkyne sú to notorickí sťažovatelia, lebo žalujú všetko a všetkých, či už organizácie, alebo jednotlivcov.

10.3 Tvrdenie sťažovateľov o porušovaní volebného moratória uvedené v sťažnosti je podľa odporkyne nepravdivé a vymyslené. V čase volebného moratória sa odporkyňa podľa svojich slov nezúčastňovala žiadnych volebných aktivít, ani nikoho nenavštevovala, ani nikoho nepresviedčala a ani nerozdávala lístky s číslami kandidátov, ktorých majú

občania voliť (príloha čestné prehlásenie). Čo sa týka svedka označeného sťažovateľmi, ide podľa odporkyne o človeka, ktorý je príležitostným alkoholikom, je ľahko ovplyvniteľný a dôverčivý.

10.4 K námietke prítomnosti vo volebnej miestnosti uvádza, že obecný úrad je zodpovedný za organizačno-technické zabezpečenie volieb, a preto aj jej ako starostke obce vyplývajú povinnosti a jednou z nich bolo odovzdávanie volebnej miestnosti a všetkých potrebných dokumentov a materiálov súvisiacich s voľbami, ktoré protokolárne odovzdala členom miestnej volebnej komisie, o čom je podpísaná zápisnica z odovzdania.

6. Vyjadrenie obce Osturňa

11. Dňa 12. decembra 2018 bola ústavnému súdu obcou Osturňa doručená volebná dokumentácia z volieb konaných 10. novembra 2018 a spolu s ňou i vyjadrenie štatutára obce (starostky) Kristíny Gregoričkovej k podaným sťažnostiam a otázkam položeným ústavným súdom vo výzve z 29. novembra 2018.

11.1 Starostka obce Osturňa vo svojom vyjadrení uvádza, že by chcela upozorniť na nepravdivé a zavádzajúce informácie, ktoré sťažovatelia udávajú aj vo veci prihlasovania na trvalý pobyt, kde zdôrazňujú, že sa prihlásili iba poľovníci a ich rodinní príslušníci, ale úmyselne neuvádzajú, že na súpisné číslo Osturňa [REDACTED] sa prihlásila [REDACTED], sestra kandidáta na starostu Ing. Vladimíra Šimšaja, Osturňa [REDACTED], na súpisné číslo Osturňa [REDACTED] sa na trvalý pobyt do cudzieho bytu, ktorého vlastníčkou je [REDACTED], prihlásil kamarát menovaného kandidáta [REDACTED] a na súpisné číslo Osturňa [REDACTED] sa na trvalý pobyt prihlásil jeho ďalší kamarát [REDACTED]. Rodičia kandidátky na poslankyňu Bc. Márie Kaňukovej, a to [REDACTED] a [REDACTED], sa prihlásili na trvalý pobyt na súpisné číslo Osturňa [REDACTED], mama chronickej sťažovateľky a členky miestnej volebnej komisie Simony Lazarákovovej, [REDACTED], [REDACTED] sa prihlásila na trvalý pobyt na súpisné číslo Osturňa [REDACTED] a ich spoločný priateľ [REDACTED] s manželkou, [REDACTED], ktorí si kúpili v Osturni drevenicu, sa prihlásili na trvalý pobyt u rodinného príslušníka [REDACTED].

11.2 Ďalej uvádza, že v minulom volebnom období 2014 – 2018 boli poslancami obecného zastupiteľstva Michal Brejčák, Osturňa ■■■, Ján Kaňuk, Osturňa ■■■, Bc. Mária Kaňuková, Osturňa ■■■, Petra Kosturáková, Osturňa ■■■, Ing. Vladimír Šimšaj, Osturňa ■■■. V týchto voľbách sa o mandát poslanca uchádzali opäť všetci poslanci okrem Petry Kosturákovvej, teda kandidovali štyria „starí poslanci“, z ktorých bol zvolený iba jeden poslanec Michal Brejčák, Osturňa ■■■, ostatní štyria sú noví poslanci. Starostka je toho názoru, že veľkú rolu na tom, ako občania vo voľbách rozhodli, zohral megalomanský projekt „Goralská dedina Osturňa“, ktorý sa v katastri obce mal postaviť ako nové mesto, kde by bolo 7 hotelov, 200 dreveníc, nákupné centrá, aquapark, lyžiarske strediská, zoologická záhrada, parkoviská, garáže, námestie, kostol atď. Starostka zdôrazňuje, že Osturňa je rázovitá obec so svojou kultúrou a tradíciami a v roku 1979 bola vyhlásená za pamiatkovú rezerváciu ľudovej architektúry, kde v podstate občania boli v určitých veciach obmedzovaní.

11.3 V spoločnosti Goralská dedina Osturňa s. r. o. boli členmi dozornej rady podľa starostky v tom čase poslanci Ján Kaňuk, Bc. Mária Kaňuková, Ing. Vladimír Šimšaj, ktorí sa podľa starostky účelovo snažili presadiť čiastkovú zmenu územného plánu obce v súvislosti s týmto projektom, ale asi takým spôsobom, že keďže boli v zastupiteľstve 3 z piatich poslancov, mali rozhodovaciu väčšinu, a tak sa aj správali a odignorovali petíciu občanov proti Goralskej dedine Osturňa, ani ju neprerokovali a vôbec sa ňou nezaoberali, čo im ukladá zákon. Tiež účelovo zmenili program rokovania obecného zastupiteľstva tak, že bez ohľadu na prítomnosť vlastníkov dotknutých pozemkov vylúčili diskusiu o zmene územného plánu obce pred hlasovaním o tomto bode.

11.4 Starostka zastáva názor, že občania, ktorým záleží na ďalšom rozvoji obce, zobrali príležitosť do svojich rúk a takto vo voľbách rozhodli. Ešte pripomína, že aj ostatní kandidáti na poslancov, ktorí neboli zvolení, sú do tohto projektu Goralská dedina Osturňa, neskôr premenovaného na Turistické centrum obce Osturňa, zainteresovaní.

11.5 Vzhľadom na už uvedené starostka ako predstaviteľka obce Osturňa zastáva názor, že skutočným dôvodom podanej sťažnosti nie je presvedčenie o protiústavnom priebehu komunálnych volieb, ale zneužitie tohto inštitútu na presadenie obchodných

záujmov už uvedených fyzických osôb spojených s projektom Goralskej dediny Osturňa, ktoré boli vo voľbách politicky zastrešené sťažovateľom v 1. rade ako politickou stranou.

7. Replika sťažovateľov

12. Dňa 14. januára 2019 sa k vyjadreniam odporcov, ako aj k výpovediam svedkov a účastníkov konania písomne vyjadrili sťažovatelia.

12.1 Podľa sťažovateľov, ako aj v rámci svojich výsluchov vypovedali viacerí svedkovia, prihlasovanie občanov na trvalý pobyt v obci Osturňa bolo účelové s cieľom ovplyvniť výsledky volieb. Tomuto nasvedčujú podľa mienky sťažovateľov aj viaceré výpovede zo 7. januára 2019. Sťažovatelia zastávajú názor, že tvrdenia niektorých svedkov, resp. písomné vyjadrenia účastníkov konania o tom, že sa prihlásili na trvalý pobyt v obci Osturňa z dôvodu, aby zabránili realizácii projektu tzv. Goralskej dediny Osturňa, ktorý mal byť realizovaný spoločnosťou Goralská dedina Osturňa s. r. o., sú účelové a zavádzajúce.

12.2 V súvislosti s prihlasovaním sa na trvalý pobyt v obci Osturňa sťažovatelia poukazujú tiež na skutočnosť, že prevažná väčšina občanov, ktorí si v období tesne pred dátumom konania volieb prihlásili svoj trvalý pobyt v obci Osturňa, si pobyt prihlásila nie do vlastných nehnuteľností, ale k tretím osobám. Aj uvedená skutočnosť svedčí podľa názoru sťažovateľov o tom, že k obci nemajú reálny vzťah a neplánujú sa v nej zdržiavať. Sťažovateľom nie je zrejmá iná motivácia osôb, ktoré sa na trvalý pobyt prihlásili do nehnuteľností tretích osôb, ani motivácia vlastníkov týchto nehnuteľností, ako takýmto krátkodobým prihlásením ovplyvniť výsledky volieb.

12.3 V neposlednom rade nemožno podľa presvedčenia sťažovateľov opomenúť ani skutočnosť, že pár dní pred komunálnymi voľbami nebolo možné prihlásiť sa v obci na trvalý pobyt, keďže Obecný úrad v Osturni bol z nepochopiteľných dôvodov zatvorený. Z výpovede viacerých svedkov podľa sťažovateľov vyplynulo, že majú vedomosť o konkrétnych osobách, ktorým bolo znemožnené prihlásiť sa na trvalý pobyt v obci. Z výpovede Simony Lazarákovvej vyplynulo, že vie minimálne o šiestich ľuďoch, ktorí sa chceli prihlásiť na pobyt, avšak im to bolo znemožnené.

12.4 Ďalej sťažovatelia poukázali na obsahovú blízkosť či v niektorých prípadoch až totožnosť písomných vyjadrení odporcov, ako aj na ich totožnú grafickú úpravu. Zmieňované vyjadrenia sú podľa názoru sťažovateľov napísané rovnakým druhom a veľkosťou písma, pričom formálna úprava vrátane veľkosti odsekov je totožná. Aj uvedená skutočnosť podľa sťažovateľov nasvedčuje, že tieto osoby môžu konať spoločne a koordinovane, so spoločným motívom, ktorým bolo ovplyvnenie napadnutých výsledkov volieb.

12.5 Okrem toho dávajú sťažovatelia ústavnému súdu do pozornosti skutočnosť, že z verejne dostupných registrov je zrejmé, že viaceré osoby, ktoré si v obci Osturňa prihlásili svoj trvalý pobyt, neoznámili zmenu svojho pobytu príslušným orgánom vedúcim predmetné registre, a to obchodný register a živnostenský register. Navyše sťažovatelia poukázali na to, že niektorí novoprihlásení obyvatelia (poľovníci), ktorí sú držiteľmi zbrojného preukazu, si nesplnili povinnosť nahlásiť zmenu trvalého pobytu, za čo už boli aj sankcionovaní. Aj uvedené skutočnosti a dôkazy podľa sťažovateľov len potvrdzujú, že nie je úmyslom týchto osôb mať v obci Osturňa dlhodobý evidovaný trvalý pobyt a že nahlásenie sa na trvalý pobyt je z ich strany skôr krátkodobé a účelové.

III.

Ústne výpovede účastníkov konania a svedkov

13. Dňa 7. januára 2019 ústavný súd vo veci uskutočnil ústne vypočutie sťažovateľov, odporcov a ďalších fyzických osôb ako svedkov na základe predvolania ústavného súdu, ktoré sa z dôvodu efektívnosti postupu ústavného súdu uskutočnilo na Obecnom úrade v Osturni.

14. Sťažovateľ a účastník konania **Ing. Vladimír Šimšaj** uviedol, že sťažnosť podal z dôvodu, že došlo k navýšeniu počtu obyvateľov obce, čo mohlo spôsobiť, že výsledky volieb sú neadekvátne. V priebehu volieb pozorovatelia, ako aj iní účastníci volieb tvrdili, že nikdy toľko cudzincov v obci vo voľbách nevideli ako v tomto prípade. Túto skutočnosť považuje za takú, ktorá mohla ovplyvniť výsledok volieb. Išlo asi o 35 ľudí, ktorí sa

prihlásili na trvalý pobyt v obci. Títo ľudia sa spájajú s Poľovníckym združením Bystrá v Osturni. Niektorých pozná osobne, vie, že v obci žili, ale vydali sa alebo oženili, a potom z obce odišli. Dátumy prihlásenia sa na trvalý pobyt v obci nevie uviesť. Konkrétne informácie o tom, že by niekto organizoval prihlasovanie týchto ľudí na trvalý pobyt v obci, nemá, avšak nevylučuje, že sa to organizovalo. Podľa jemu známych informácií sa títo ľudia aj zúčastnili volieb. Niektorí majú v obci príbuzných, niektorí poľujú alebo majú nehnuteľnosť. Čo sa týka moratória, iné dôkazy, než pripojil k sťažnosti, nemá.

Na otázku vlastného právneho zástupcu, či má vedomosti o tom, aká bola motivácia ľudí, ktorí sa prihlásili na trvalý pobyt v obci, sťažovateľ uviedol, že motiváciou môže byť najskôr Poľovnícke združenie Bystrá v Osturni, pretože sú to rodinní príslušníci. Pokiaľ ide o konkretizáciu motivácie účastník konania udáva, že predseda tohto poľovníckeho združenia je manželom starostky.

Na ďalšiu otázku vlastného právneho zástupcu Ing. Šimšaj udáva, že po voľbách týchto ľudí už nestretol („*po voľbách tu už nestretnete človeka*“). Od občanov počul, že obecný úrad bol dva dni pred voľbami zatvorený (štvrtok, piatok).

Na ďalšiu otázku vlastného právneho zástupcu, či má vedomosť o tom, kde sa označení ľudia prihlasovali, sťažovateľ uviedol, že iba z príhovoru pozorovateľov má vedomosti o tom, že títo ľudia prišli s občanom Osturne voliť, pričom dotyčný povedal, že ich videl prvýkrát v obci. Preukázať to nevie, ale pokiaľ sa títo občania prihlásili tesne pred voľbami iste v tom bol podľa jeho názoru nejaký zámer. O manipulácii volieb konkrétne nevie, ale po stretnutí volebnej komisie v piatok popoludní starostka zostala podľa jeho vyjadrenia na obecnom úrade s členmi volebnej komisie.

Na ďalšiu otázku vlastného právneho zástupcu sťažovateľ udáva, že od pozorovateľa má informáciu, že jeden pán vstúpil do volebnej miestnosti zjavne pod vplyvom alkoholu. Ten človek mal pokrčenú obálku a keď sa vybrali hlasovacie lístky, tieto boli úhladne zakrúžkované. Pozorovateľ sťažovateľovi podľa jeho slov povedal, že neverí, že by ten pán takto zakrúžkoval. Počul o tom, že do volebnej miestnosti vstúpil volič s vopred upravenými hlasovacími lístkami, ale potvrdiť do nevie.

15. Odporkyňa a účastníčka konania **Kristína Gregoričková** uviedla, že si myslí, že voľby v obci prebiehali v zmysle zákona, ona priebeh volieb nekontrolovala, lebo chcela

dodržať moratórium. Má vedomosti o tom, že pred volebnou miestnosťou sa nachádzali osoby, ktoré pokrikovali jej meno, aby ju nevolili. Voliči, ktorí išli voliť, boli takto oslovovaní. Jej manžel kontaktoval aj políciu vzhľadom na to, že sa ovplyvňujú voliči, pričom pred budovou sa nachádzala pani [REDAKOVANÉ], ktorá je manželkou kandidáta na poslanca. Vie o tom, pretože pracovala ako starostka na obecnom úrade, že voliči sa prihlasovali už v mesiacoch október – november, prihlásila sa aj sestra kandidáta pána Šimšaja – [REDAKOVANÉ]. Myslí si, že to bolo tesne pred voľbami. Tým chce odporkyňa podľa jej slov povedať, že sa neprihlásili len poľovníci, sú to vlastníci nehnuteľností – rodinných domov, lesných pozemkov a pod. Tieto prihlasovania mohli byť spôsobené aj tým, že v minulosti v obci mali uskutočňovať rozsiahly plán výstavby mimo zastavanej obce, pričom to malo ohlas, prejednávalo sa to na zasadnutiach obecného zastupiteľstva, kde boli prítomní vlastníci týchto pozemkov, nedostali slovo a možno preto sa prihlásili. Možno, že aj správanie týchto poslancov, ktorí tieto projekty odsúhlasovali, vyvolalo správanie tých ľudí, ktorí sa prihlásili, sú to rodáci s Osturne. Bola spísaná aj petícia proti tomuto projektu a zastupiteľstvo to neprerokovalo, čo vyvolalo vlnu nespokojnosti. Mohla to byť jedna príčina, prečo sa prihlásili na trvalý pobyt. Podľa slov odporkyne títo novoprihlásení obyvatelia sa zdržiavajú v obci, chodia tam na víkendy a sú tam aj cez týždeň, sú aj poľovníci, ale tých bola minimálna časť. Vyrastala v tejto obci, možno všetkých nie, ale väčšinu prihlásených pozná.

Na otázku právneho zástupcu sťažovateľov odporkyňa udáva, že spomínaný projekt bol na obecnom zastupiteľstve prejednávaný asi v marci 2018.

Na ďalšiu otázku právneho zástupcu sťažovateľov, prečo sa títo ľudia rozhodli prihlásiť sa v októbri – novembri, odporkyňa udáva, že nevie, nevidí im do hlavy.

Na ďalšiu otázku právneho zástupcu sťažovateľov, či títo ľudia (ide o 34 prihlásených osôb) osobne alebo ich príbuzní majú vzťah k poľovníckemu združeniu, odpovedá, že všetci nie, ale väčšina. Odporkyňa dodáva, že netrvá na väčšine.

Na otázku právneho zástupcu sťažovateľov, akým spôsobom sa uvedení voliči prihlasovali na trvalý pobyt v obci, či to bolo v jeden deň, alebo inak, odporkyňa udáva, že ona o tom nevie, evidenciu vedie kolegyňa a nezaujímal sa o to. Má vedomosť o tom, že niektorí z týchto 34 voličov sa už medzičasom z obce odhlásili. Nevie, aký bol motív týchto ľudí, že sa odhlásili. Nehovorí, že motívom týchto ľudí na prihlasovanie by mohol byť boj

proti uvedeným projektom, ale správanie sa poslancov obecného zastupiteľstva, ktorí neprihliadali na záujmy vlastníkov nehnuteľností. Chce dodať, že traja poslanci obecného zastupiteľstva boli členmi dozornej rady pre spoločnosť, ktorá mala projekt realizovať. Ide o Máriu Kaňukovú, Jána Kaňuka a Ing. Šimšaja.

Na ďalšiu otázku právneho zástupcu sťažovateľov, či motívom ľudí, ktorí sa prihlásili na trvalý pobyt v obci pred voľbami mohlo byť to, že boli nespokojní so zložením obecného zastupiteľstva a chceli zmenu, odporkyňa udáva, že to môže byť ich motív. Nevie o tom, či sa títo ľudia aktívne zapájali do volebnej kampane. Jej osobne nepomáhali pri volebnej kampani, aspoň o tom nevie. Má vedomosť o tom, že títo ľudia sa prihlasovali na trvalý pobyt väčšinou do svojich nehnuteľností. Ostatní sa prihlasovali k rodinným príslušníkom do svojich rodných domov. Väčšina z týchto prihlásených ľudí sa zdržiava v obci, aspoň cez víkendy určite, vidí ich tu, ale nie je s nimi v spojení. Predsedom Poľovníckeho združenia Bystrá v Osturni je jej manžel. Či jej manžel rozhoduje o povoleniach na poľovanie v tomto združení nevie, pretože nevie, ako to funguje. Nemá o tom vedomosť, že by jej manžel nabádal poľovníkov alebo ich príbuzných, aby sa prihlásili na trvalý pobyt v obci.

Na otázku právneho zástupcu sťažovateľov, či pred voľbami v stredu, vo štvrtok či v piatok bolo možné prihlásiť sa na pobyt v obci, odporkyňa udáva, že v piatok mala kolegyňa dovolenku, boli služobne v Kežmarku, a preto bol obecný úrad zatvorený. Či vo štvrtok bolo možné prihlasovanie na trvalý pobyt v obci, nevie. Myslí si, že v stredu áno.

Na otázku právneho zástupcu sťažovateľov, či v čase volebného moratória navštevovala obyvateľov, udáva, že neporušila moratórium. V čase moratória nechodila po domoch ani neovplyvňovala ľudí. Na čestné vyhlásenie pána [REDAKOVANÉ] reaguje tak, že nechodila po domoch v čase moratória a pána [REDAKOVANÉ] navštívili spolu s pani Závackou 6. novembra 2018. Tvrdenie, že u menovaného boli 8. novembra 2018, je nepravdivé.

Na ďalšiu otázku právneho zástupcu sťažovateľov, či v piatok, 9. novembra 2018, bola na obecnom úrade, odporkyňa udáva, že obec má za úlohu pripraviť voľby, zišla sa volebná komisia, ktorej bola v miestnej knižnici odovzdaná volebná miestnosť a volebná dokumentácia. Upresňuje, že volebnej komisii odovzdala potrebné veci, štátny znak, plently

a volebnú dokumentáciu, ktoré volebná komisia prevzala, potom odišla, následne komisia zapečatila miestnosť a na druhý deň bola miestnosť zapečatená.

Na otázku právneho zástupcu sťažovateľov, či má vedomosť o tom, že týždeň pred voľbami sa chceli prihlásiť ľudia na trvalý pobyt a nebolo im to umožnené, odporkyňa udáva, že o tom nemá vedomosť.

Na otázku právneho zástupcu sťažovateľov, či žiadosť pani Lazaráckovej o poskytnutie informácie, či sa ľudia odhlasovali po voľbách, vybavila, odporkyňa udáva, že žiadosť o informáciu vybavili v lehote a pravdivo v čase vybavenia žiadosti, ale už si na obsah nepamätá.

Na ďalšiu otázku právneho zástupcu sťažovateľov odporkyňa odpovedá, že v posledných rokoch sa prirodzene znižuje počet obyvateľov obce.

Na otázku právneho zástupcu sťažovateľov, či odporkyňu neprekvapil nárast prihlásených osôb do obce, táto udáva, že ona je rada, keď sa prihlasujú ľudia, a je logické, že keď postaví drevenicu, tak sa prihlásia, sama ich k tomu nabáda. Počas jej pôsobenia ako starostky v troch volebných obdobiach sa nepamätá na takýto nárast obyvateľstva. O tých, s ktorými bola v kontakte, čo sa týka motivácie prihlásiť sa na trvalý pobyt, predpokladá, že chcú v obci žiť, ak nemajú nehnuteľnosti, chcú si ich postaviť, ale ich motiváciu nevie. Nevie, či ju títo novoprihlásení voliči volili, voľby sú tajné. Obecný úrad pred voľbami nebol účelovo zatvorený, ale z technických príčin.

16. Odporca a účastník konania **Peter Kapráľ** udáva, že má vedomosti o tom, že pred voľbami sa do obce prihlásili ľudia. K nemu na jeho adresu sa prihlásil [REDAKOVANÉ], ktorý nie je príbuzný, ale býva u neho v rodinnom dome 8 rokov. Práve z týchto dôvodov súhlasil, aby bol prihlásený na trvalý pobyt. Táto osoba u neho naďalej býva, má svoje priestory ako rodinný príslušník, môže používať všetky priestory a má svoj kľúč. Pán [REDAKOVANÉ] chodil s jedným dievčaťom, potom v obci zostal, pretože sa mu páči príroda, hospodárstvo a chcel žiť na vidieku. Zúčastnil sa ako volič volieb starostu obce a poslancov obecného zastupiteľstva. Odporca počul, že v obci sa na trvalý pobyt prihlásili obyvatelia, ale nezaujímal sa o to. Niektorých ani nepozná.

Na otázku právneho zástupcu sťažovateľov odporca udáva, že je členom Poľovníckeho združenia Bystrá v Osturni, ale nevie o tom, či sú ostatní obyvatelia, ktorí sa prihlásili na trvalý pobyt v obci, členmi uvedeného združenia.

Podľa odporcu sa [REDAKOVANÉ] prihlásil na trvalý pobyt mesiac pred voľbami. Odporca mu dal písomný súhlas. Osem rokov cestoval a chcel mať trvalý pobyt v obci aj kvôli lekárom, ale inak sa ho konkrétne nepýtal, prečo k tomu došlo pred voľbami. Býva v spoločnej domácnosti s priateľkou a [REDAKOVANÉ]. Je to trojizbový dom, a nie je nič rozdelené. Pán [REDAKOVANÉ] mu neplatí za bývanie.

Odporca nemá vedomosť o tom, že by niekto z poľovníckeho združenia nabádal svojich členov, aby sa prihlásili na trvalý pobyt v obci. Predsedom poľovníckeho združenia je pán Gregorička. Odporca vo výbore nie je, ale o povoleniach na poľovanie rozhoduje celý výbor. Celý život žije v obci Osturňa.

Ťažko mu je povedať, či vníma, že by v obci žilo od volieb viac osôb, lebo tu žijú chalupári, návštevníci. Nevie o tom, že by si členovia poľovníckeho združenia bezprostredne pred voľbami prihlásili trvalý pobyt v obci Osturňa.

Odporca uvádza, že má menšie gazdovstvo a pán [REDAKOVANÉ] mu občas pomáha, lebo ho to baví. V deň volieb s pánom [REDAKOVANÉ] a s priateľkou prišli voliť. Pán [REDAKOVANÉ] sa sám prihlásil na trvalý pobyt.

Nemá vedomosť o tom, či by sa v ten deň prihlásili na trvalý pobyt iní ľudia. V dedine pred voľbami počul, že pribudlo viac občanov. Na otázku právneho zástupcu sťažovateľov, či ho táto skutočnosť neprekvapila, odporca udáva, že sa tým nezaoberal, lebo opravujú staré domy po rodičoch a prichádzajú sem bývať.

Na otázku právneho zástupcu sťažovateľov, či niekedy vnímal takýto neobvyklý nárast obyvateľov v obci, odporca udáva, že nevie, nesleduje to.

17. Odporkyňa a účastníčka konania **Katarína Závacká** uviedla, že žije sama a pravdou je, že sa k nej pred voľbami prihlásila na trvalý pobyt jej sestra. Neriešili otázku, či pred voľbami, alebo nie. Sestra odporkyne je podľa jej slov trochu staršia a potrebuje pomoc, a preto sa rozhodli žiť spolu. Jej sestra je po slabšom infarkte a už aj predtým bývala u odporkyne, pred voľbami prišla na mesiac, potom sa znovu vrátila. Momentálne je sestra odporkyne v Čechách u ich ďalšej sestry, predtým bola u svojej dcéry vo Zvolene.

Odporkyňa nevie o tom, že by sa niekto iný prihlásil pred voľbami na trvalý pobyt v obci. Jej sestra je rodáčka z Osturne, narodila sa v tom dome, kde spolu bývajú.

Odporkyňa udáva, že sestra mala predtým v prenájme byt v Spišskej Starej Vsi. Bývala s manželom, ktorý je ťažko chorý, v spoločnej domácnosti. Jej manžel sa zatiaľ neprihlásil na trvalý pobyt. Jej sestra mala infarkt začiatkom novembra, odišla do nemocnice, potom prišla k odporkyni, a potom riešili trvalý pobyt. Manžel jej sestry zostal bývať v Spišskej Starej Vsi. Na trvalý pobyt sa sestra prihlásila sama. Odporkyňa nemá vedomosť, či sa v ten deň prihlasovali aj iní ľudia na trvalý pobyt.

Na otázku právneho zástupcu sťažovateľov, či odporkyňa počula, že pred voľbami sa prihlásilo veľa ľudí na trvalý pobyt, udáva, že sa o „pletky“ nezaujíma. Pred voľbami robili kampaň spoločne s prítomnou starostkou a v čase moratória nenavštevovali voličov. Pokiaľ ide o čestné prehlásenie pána [REDAKOVANÉ], nemohlo sa stať, že by so starostkou boli u neho 8. novembra 2018, pretože odporkyňa bola 7. novembra objednaná do nemocnice v Kežmarku a 8. novembra tam strávila celý deň. U pána [REDAKOVANÉ] podľa odporkyne boli so starostkou 6. novembra a vonku sa s ním rozprávali.

Vie o tom, že pred voľbami bol zatvorený obecný úrad. Nevie, v ktorý deň to bolo, nezaujíma ju, z akých dôvodov, vie, že mali niečo vybavovať.

Na otázku zvolenej starostky Kristíny Gregoričkovej odporkyňa udáva, že manžel jej sestry je rodákom z Osturne.

Na otázku právneho zástupcu sťažovateľov odporkyňa udáva, že sestra s manželom majú nehnuteľnosť.

18. Svedok [REDAKOVANÉ], Osturňa [REDAKOVANÉ], uviedol, že je obyvateľom Osturne, nemá vedomosť o tom, že by sa pred voľbami prihlásili do obce viacerí voliči, nesleduje to. On sám sa prihlásil do rodinného domu č. [REDAKOVANÉ], ktorého vlastníkom je [REDAKOVANÉ]. S pani [REDAKOVANÉ] a jej manželom majú kamarátsky až rodinný vzťah. Pomáhal im prerábať rodinný dom, pretože aj oni bývali v Poprade a tiež chceli prežiť starobu v Osturni. Na trvalý pobyt sa prihlásil asi 26. októbra 2018. Prihlásil sa sám aj so svojím synom [REDAKOVANÉ]. Od októbra žije v obci Osturňa. Okrem týchto priateľských vzťahov má vlastnícky vzťah k pozemkom v katastri obce Osturňa. Na svojom pozemku si chce postaviť nejakú stavbu, vyrástol v obci, chodil tam do školy a pracoval. Jeho syn sa už

odhlásil z trvalého pobytu v obci Osturňa z pracovných dôvodov, pretože je kamionista, chodí na nakládky a dostal od zamestnávateľa dištanc.

Na otázku právneho zástupcu sťažovateľov, prečo sa práve pred voľbami prihlásil na trvalý pobyt v obci, svedok udáva, že sa dozvedel, že sa chystá veľký projekt Goralská dedina na jeho pozemkoch a on o tom ani nevedel, dozvedel sa o tom už iba z rokovania Združenia miest a obcí Slovenska alebo tak nejako. Keďže tomuto projektu nevedeli zabrániť ani petíciou, bolo jeho slobodným rozhodnutím prihlásiť sa na trvalý pobyt. Keby nemal vlastnícky vzťah k pozemkom v obci, možno by sa zdržal a syn rovnako. Od volieb v dome [REDAKOVANÉ] aj býva, nevie uviesť, koľko nocí tam strávil, asi 4 – 6. V dome [REDAKOVANÉ] bývajú iba dvaja.

Svedok má manželku a dve deti. Predtým býval v Spišských Hanušovciach s manželkou, ktorá žije doma. Žijú normálne, keď je svedok doma, tak s manželkou, keď je v Osturni, tak sám. Pokiaľ ide o čas od volieb, asi polovicu času strávil v Osturni. S manželkou nemá narušené vzťahy, pretože také veci akceptuje a nepovažovala za potrebné ísť do Osturne.

Svedok je aj poľovníkom a členom Poľovníckeho združenia Bystrá v Osturni. Je držiteľom zbrane a bol na polícii, pretože neskôr nahlásil zmenu trvalého pobytu. Zabudol na to a bol pokutovaný.

V deň volieb do volebnej miestnosti šiel najprv syn a potom svedok.

Predsedom Poľovníckeho združenia Bystrá v Osturni je podľa svedka Ladislav Gregorička. O iných členoch tohto poľovníckeho združenia nevie, či sa prihlásili na trvalý pobyt v obci.

Nemá vedomosť o tom, či sa v deň, keď sa so synom prihlásili na trvalý pobyt, boli aj iní prihlásiť na pobyt. Syna nenabádal, aby sa prihlásil na trvalý pobyt, videl, čo sa v obci deje. Svedok je proti developerským projektom, žiadnu kampaň nevedol, podpísal petíciu proti tomu, aby tieto pozemky boli vyňaté. Nepamätá sa, kedy bola diskusia o tomto projekte. Nepamätá sa, kedy bola spísaná petícia, pretože na to neboli žiadne reakcie a potom boli voľby. Podľa svedka sme demokratický štát, myslí si, že za to, že niekto háji svoje záujmy, by nikoho nemali trestať ani vešať. Adresu zmenil aj preto, aby mohol voliť v obci Osturňa.

19. Svedok [REDAKOVANÉ], Osturňa [REDAKOVANÉ], udáva, že je už skoro 8 rokov obyvateľom Osturne. Nemá informácie o tom, že by sa do obce pred voľbami prihlásilo viacero ľudí. Bolo to tak, že chodil často do Košíc k lekárovi – zubárovi a už to tak nechcel robiť, preto sa asi mesiac pred voľbami prihlásil na trvalý pobyt v obci Osturňa. Uvádza, že je pravdou, že v obci býva 8 rokov, len nemal trvalý pobyt. V obci mal priateľku, teraz býva v obci u Petra Kapráľa.

S pánom Kapráľom nie sú v príbuzenskom pomere, avšak dá sa to tak nazvať, pretože ho majú radi. Nehnutelnosti v obci nevlastní, ale v budúcnosti by chcel mať. Narodil sa v Košiciach.

Na otázku právneho zástupcu sťažovateľov svedok udáva, že Peter Kapráľ ho zobral k zubárovi, kde mu bolo povedané, že čo sa ošetrenia týka, tak sa to už nemôže opakovať, a preto sa rozhodol zmeniť trvalý pobyt. Mohlo to byť začiatkom roka 2018. Chodil na vyšetrenia aj u iných lekárov, pokiaľ nemáte trvalý pobyt, tak vás podľa svedka neošetrí.

Dva dni pred voľbami sa rozhodol, že pôjde voliť, chcel podporiť Petra Kapráľa. V deň, keď sa prihlasoval na trvalý pobyt, nebol sa hlásiť nikto. Pánovi Kapráľovi neplatí nič za to, že u neho býva, navzájom si pomáhajú.

20. Svedkyňa [REDAKOVANÉ], Osturňa [REDAKOVANÉ], udáva, že sa zúčastnila volieb v novembri 2018. Predtým bývala v Poprade. Bolo to tak, že na Sviatok všetkých svätých bola na cintoríne, kde sa jej vysmievali, že ako je to možné, že jej brat [REDAKOVANÉ] so synom sa prihlásili na trvalý pobyt v Osturni. Overila si to na polícii a keď zistila, že sa v obci tak bojuje, prihlásila sa na trvalý pobyt do rodičovského domu, ktorý už prenechala svojej dcére. Zdržiava sa v obci dosť často, počas zimy je v Poprade, teraz chodí k lekárom a na jar už príde do Osturne. Narodila sa v Osturni a žila tu do roku 1967. V obci má pozemky, o ktoré sa súdi s bratom, a je členkou urbariátu.

Má vedomosť o tom, že sa pred voľbami prihlásilo viacero osôb na pobyt. Aj ona sa chcela prihlásiť s dcérou, zobrali dve tlačivá, avšak dcéra nemohla prísť, zavolala, že príde pred voľbami, a obecný úrad bol z technických príčin zatvorený. Bola tam vo štvrtok aj v piatok pred voľbami, ale vždy našla na obecnom úrade iba spomínaný nápis. Nevie presne, aká bola motivácia ostatných ľudí, ktorí sa prihlásili na trvalý pobyt, ale určite to

bolo z toho titulu, že vedeli, že sa prihlásilo veľa poľovníkov, tak sa prihlásili kvôli tomu. Nemá vedomosť, prečo sa poľovníci prihlásili na trvalý pobyt. Nevie o tom, resp. vyhlásila, že jej brat sa nezdržiava v Osturni a poľuje, hoci je zakázané poľovať. Jej brat býva v Spišských Hanušoviach s manželkou a dcérou. Nemá vedomosť, že by brat [REDACTED] býval u rodiny [REDACTED], vie iba, že sú poľovníci.

Počula, že pán Gregorička dal poľovníkom príkaz, že musia aspoň dvoch ľudí prihlásiť na trvalý pobyt, lebo ak jeho manželka nevyhrá voľby, tak v Osturni „si neškrtnú“.

Na otázku právneho zástupcu sťažovateľov svedkyňa udáva, že vie o tom, že vo štvrtok pred voľbami sa chceli prihlásiť aj iní ľudia na trvalý pobyt v obci Osturňa, a to menovite [REDACTED].

Na otázku odporkyne Kristíny Gregoričkovej, či brat svedkyne má nehnuteľnosti, svedkyňa udáva, že okrem poľovníctva nič nemá, pokiaľ ide o nehnuteľnosti, je to pôda, ktorá je už dva a pol roka na súde. Účastníčka konania Kristína Gregoričková na to uvádza, že ak je niekto poľovník, tak tu musí mať nejaké nehnuteľnosti.

Na otázku odporkyne Kristíny Gregoričkovej, prečo neoboznámili pracovníčku na obecnom úrade, že sa príde dcéra prihlásiť na trvalý pobyt, svedkyňa udáva, že ona to povedala. Na ďalšiu otázku svedkyňa udáva, že sa v obci síce v zime trvale nezdržiava, občas príde, prejde sa po dedine a vie, kto všetko sa zdržiava v obci. [REDACTED] sa chceli podľa svedkyne prihlásiť do domu, ktorý zdedila sčasti matka [REDACTED].

Na otázku odporkyne Kristíny Gregoričkovej, prečo sa svedkyňa na ňu ako starostku neobrátila, keď má jej telefónne číslo, svedkyňa udáva, že telefónne číslo má, ale keď videla, že obecný úrad je z technických príčin zatvorený, načo bude volať.

Svedkyňa dodáva, že Kvetoslava [REDACTED] je jej staršia dcéra a Simona je mladšia dcéra.

21. Svedkyňa [REDACTED], Osturňa [REDACTED], uviedla, že od 10. októbra 2018 má trvalý pobyt v Osturni, inak má v Poprade prácu a cez týždeň je v Poprade a počas víkendov a sviatkov v Osturni. Vypomáha aj vo folklórnom súbore Osturnianka a s manželom by chceli v Osturni postaviť chalupu, keď deti odrastú, chceli by sa sem presťahovať. Keďže syn má 8 rokov a má futbal a hokej, musia v Poprade riešiť tieto aktivity. Jej matka i sestra so švagrom žijú v Osturni, k nim sa prihlásila na trvalý pobyt. Otázku, či sa pred voľbami

prihlásilo viacero ľudí na trvalý pobyt v obci, nerieši. Bola voliť v deň volieb. Od detstva v Osturni trávi veľa času, jej rodičia aj rodičia jej manžela pochádzajú z Osturne.

Na otázku právneho zástupcu sťažovateľov svedkyňa udáva, že jej manžel a syn nezmenili trvalý pobyt a neprihlásili sa v Osturni, lebo syn hrá hokej a futbal v Poprade. Svedkyňa sa rozhodla, že zmení trvalé bydlisko kvôli tomu, že má Osturňu rada, chodí tam lyžovať a plánujú v Osturni s manželom postaviť chalupu. K svedkyni sa podľa jej slov nič také nedostalo, že by niekto nabádal iných ľudí, aby sa prihlásili na trvalý pobyt v Osturni. Ju nikto nenabádal, je citovo viazaná na Osturňu, má tu svojich prarodičov a otca na cintoríne. Jej návyky sa od prihlásenia sa na trvalý pobyt pred voľbami nezmenili, ako povedala, keď pracuje je v Poprade, cez víkend v Osturni.

Na otázku Kristíny Gregoričkovej svedkyňa udáva, že nie je prvýkrát obyvateľkou Osturne, už aj predtým tam bývali, potom sa kvôli práci odsťahovala.

Svedkyňa zatiaľ v Osturni nemá nehnuteľnosť, ale plánuje si postaviť chalupu.

22. Sťažovateľka a účastníčka konania **Bc. Mária Kaňuková** vypovedala, že už pred 4 rokmi kandidovala na starostku a zistilo sa, že boli nezrovnalosti s hlasovacími lístkami, čo riešil aj ústavný súd, a preto bola obozretná, vedela, čo kandidátov vo voľbách čaká. Pridržiava sa písomne podanej sťažnosti a súhlasí s protokoláciou okolností týkajúcich sa nemožnosti prihlásenia niektorých osôb vo štvrtok a v piatok pred voľbami na trvalý pobyt v obci. Pre ňu z nepochopiteľných dôvodov bol obecný úrad zatvorený, domnieva sa, že to bolo z dôvodu, aby sa nemohli prihlásiť voliči, pričom sa chceli prihlásiť [REDACTED] a [REDACTED]. Aj telefonovali pani [REDACTED], ktorá má na starosti evidenciu, ale nedvíhala. Dôkaz nemá, ale počula, že zo strany pána Gregoričku bol tlak na poľovníkov, aby si oni alebo ich príbuzní prihlásili pobyty.

Na otázku svojho právneho zástupcu sťažovateľka udáva, že sa narodila v Poprade, ale ako dieťa chodila k starým rodičom a 20 rokov býva v Osturni. Predtým nikdy nevnímala zvýšený počet prihlásených voličov pred voľbami. Pokiaľ ide o motiváciu, prečo sa títo ľudia prihlásili pred voľbami, ona sa s nimi nestýka, avšak pán [REDACTED] ju prekvapil, býva v Hanušovciach a okrem poľovníctva nemá žiadny vzťah k Osturni. Nikdy ho tu nevidela, že by sa zaujímal o chod obce. Nevnímala, že by prihlásení občania bývali v obci, každý býva tam, kde býval doteraz.

K tomu, či voliči boli ovplyvňovaní počas moratória, sa nechce vyjadrovať. Nechce hovoriť o menách, lebo by mohlo dôjsť k pomste zo strany obce. Má štyri deti, bola poslankyňou 4 roky a jej manžel bol poslancom 12 rokov a sú jediní, ktorí nemajú v obci asfaltovú cestu. V deň volieb sa zastavila v obchode a tam počula, že ľudia majú výhrady proti tomu, že budú voliť cudzí ľudia. Bývalá predavačka v potravinách jej uviedla, že v obci žije dlho, ale toľko cudzích ľudí ako teraz pri voľbách ešte nevidela. Osobne týchto ľudí nevnímala, ale čo vie, je to pán [REDAKOVANÉ], istá Oľga a tiež [REDAKOVANÉ], ktorú nepozná.

Tiež ju prekvapil pán [REDAKOVANÉ] – poľovník, ktorý je z Veľkej Frankovej. Títo ľudia, o ktorých hovorila, sa nezúčastnili verejného života v obci, akurát pán [REDAKOVANÉ] je poľovníkom. Ani ostatných zvolených poslancov, česť výnimke, nevidela v prospech obce niečo robiť. Zvolení poslanci nemali aktívnu kampaň pred voľbami, možno zo strany poľovníkov.

Na otázku odporkyne Kristíny Gregoričkovej, či pred 4 rokmi kandidovali iba ony dve na funkciu, sťažovateľka udáva, že boli 4.

Na otázku odporkyne Kristíny Gregoričkovej, koľko hlasov dostali v minulých voľbách, sťažovateľka udáva, že si nepamätá, no rozdiel by bol 33. Na to pani Gregoričková udáva, že rozdiel bol 50 %.

Na ďalšiu otázku odporkyne Kristíny Gregoričkovej, či má pán [REDAKOVANÉ] nehnuteľnosti v obci, sťažovateľka udáva, že má a má tu aj korene, pretože tu má otca.

Na ďalšiu otázku odporkyne Kristíny Gregoričkovej, či pani [REDAKOVANÉ] má nehnuteľnosť, sťažovateľka udáva, že má vzťah k Osturni, keďže tu má mamu a starých rodičov. Na ďalšiu otázku, či poľovníci majú v obci nehnuteľnosti, sťažovateľka uvádza, že asi majú, lebo musia mať, ale nie také, že by v nich mohli bývať.

Na otázku odporkyne Kristíny Gregoričkovej, či pán [REDAKOVANÉ] má niečo v obci, sťažovateľka udáva, že možno má, a dodáva, že čo sa týka prenájmu od pána [REDAKOVANÉ], tak o ňom vie možno manžel, za čo mu aj patrične platí.

Na ďalšiu otázku odporkyne Kristíny Gregoričkovej, či poštárka ako členka volebnej komisie chodila s urnou, sťažovateľka udáva, že nie, lebo tomu zabránili.

Na otázku odporkyne Kristíny Gregoričkovej, ako sťažovateľka vie, že kto bol na jej strane a kto na opačnej, keď je voľba tajná, sťažovateľka uviedla, že od poľovníkov vie, ale nechce menovať, že pán Gregorička na nich vyvíjal nátlak.

Na ďalšiu otázku odporkyne Kristíny Gregoričkovej sťažovateľka udáva, že pána Potoka teraz poznala, predtým ho nevidela, iba rok dozadu ho videla na obecnom zastupiteľstve. Zvoleného poslanca Michala Brejčáka pozná. U poľovníkov bol veľký motív, aby vyhrala zvolená starostka, aby mohli poľovať.

23. Sťažovateľ a účastník konania **Jozef Lešundák**, Osturňa 1 ■■■, sa v úvode svojej výpovede vyjadril, že k svojej sťažnosti nemá čo dodať, je tam všetko obsiahnuté. Nemá o tom dôkaz, že by prihlasovanie osôb pred voľbami na trvalý pobyt niekto organizoval, ale bolo to organizované poľovníckym združením. Dedina je cez rok malá, pred voľbami tu bolo veľa ľudí a počul rôzne informácie od jedného, od druhého.

Na otázku svojho právneho zástupcu sťažovateľ udáva, že po voľbách nevnímal prítomnosť týchto prihlásených ľudí na trvalý pobyt. Motivácia týchto ľudí bola jednoznačne, aby starostka so svojimi poslancami prešla vo voľbách.

Na ďalšiu otázku svojho právneho zástupcu sťažovateľ udáva, že iba od ľudí počul, že predseda poľovníckeho združenia nabádal ľudí, aby sa prihlásili na trvalý pobyt. Asi títo ľudia budú ťažko ochotní vypovedať o tejto skutočnosti, lebo sa pána Gregoričku boja. Podľa sťažovateľa sa im vyhrážal, že ich vyhodí zo združenia. Sťažovateľ je rodák z Osturne a doteraz nevnímal, že by pred voľbami bol veľký nárast prihlásených ľudí na trvalý pobyt. Tiež počul, že pred voľbami počas moratória boli rozdávané letáky, ale nevie, či to niekto potvrdí.

Na otázku odporkyne a zvolenej starostky Kristíny Gregoričkovej sťažovateľ udáva, že on neporušil volebné moratórium pri prácach na oplotení pri kostole. Nevie, koľko členov má poľovnícke združenie, tiež chcel byť poľovníkom, ale nestal sa ním, lebo podľa jeho slov nepočúval pána Gregoričku, nezháňal podpisy.

Na otázku svojho právneho zástupcu sťažovateľ udáva, že to bolo asi pred rokom 2016. Išlo o to, že v tom čase pán Gregorička zháňal podpisy „*akože na poľovné účely*“, a pritom účel bol iný, išlo o urbárske záležitosti, s tým, že konkrétne aj sťažovateľa oslovil spolupracovať.

Na otázku odporkyne Kristíny Gregoričkovej, či výbor poľovníckeho združenia nerobí nič, sťažovateľ udáva, že jemu dával túto vec pán Gregorička osobne. Sťažovateľ

d'alej udáva, že išlo o splnomocnenie na zastupovanie urbárskeho spoločenstva, ale bolo povedané, že išlo o poľovné veci.

24. Sťažovateľka a účastníčka konania **Mária Lešundáková** udáva, že sa pridrižiava svojej sťažnosti, ktorú podala ústavnému súdu. Z miestneho rozhlasu sa dozvedela, že neuspela vo voľbách, bola sklamaná a dodnes ju prekvapuje, že ani jeden z kandidátov, ktorí boli na jej strane, neuspel. V obci sú naštrbené medziľudské vzťahy už dlhšie. Sťažovateľka je predsedníčkou Červeného kríža – miestneho spolku, snažila sa tieto vzťahy utlmiť, ale boli narušené už skôr a pri voľbách boli vyvíjané tlaky na voličov, a to na pracovníkov, ktorí vykonávajú verejnoprospešné práce. Dozvedela sa, že títo pracovníci mali niekoho konkrétneho krúžkovať, mali určených 5 čísiel, ktoré bolo treba krúžkovať. Vie, že musí hovoriť pravdu, ale tie mená si zatiaľ nechá pre seba.

Na otázku jej právneho zástupcu sťažovateľka udáva, že tie mená nechce povedať z dôvodu, že je predsedníčkou Červeného kríža – miestnej organizácie a chce, aby už bol pokoj v dedine. Má pocit, že keby sa tie mená zverejnili, tým ľuďom by sa ublížilo a ona ich chce chrániť. Chce ich chrániť pred tým, aby neboli vylúčení z aktivačných prác. Tieto čísla, ktoré mali byť krúžkované, si nepamätá, bolo ich 11, ale boli to čísla, ktoré boli zvolené.

Je rodáčka z Osturne. Nepamätá si, že by bol niekedy taký nárast obyvateľov pred voľbami, ako bol teraz. V deň volieb bola v práci, nezaevidovala, že volia aj ľudia, ktorí boli prihlásení pred voľbami, ale neskôr to bolo zverejnené aj televízii. Ani po voľbách týchto ľudí neevidovala, ani v kostole, ani v obchode nevidela. Aj po voľbách stretávala obyvateľov obce a myslí si, že majú o nej dobrú mienku, pretože jej dávali na vedomie, že sú sklamaní, lebo nebola zvolená.

Na ďalšiu otázku svojho právneho zástupcu, či zvolení poslanci pred voľbami robili nejakú kampaň, sťažovateľka uvádza, že o tom nevie. Ona sama kampaň robila iba tak, že oslovovala ľudí.

Na otázku zvolenej starostky Kristíny Gregoričkovej, či sťažovateľka už kandidovala za poslankyňu v minulosti, udáva, že áno, ale nebola zvolená a nevie, koľko mala hlasov. Alenku [REDAKOVANÉ] stretáva, ale málo. Na doplňujúcu otázku v tomto smere d'alej

sťažovateľka udáva, že Alenka do obce chodí často, chodí aj do kostola, ale nevie, či tu má trvalý pobyt.

25. Sťažovateľ a účastník konania **Ján Kaňuk** uviedol, že tak, ako aj v športe, aj pri voľbách by mal platiť princíp fair-play, čo sa však porušilo. Je tesne pod čiarou ako nezvolený kandidát a čisto matematicky je toho názoru, že novoprihlásení voliči rozhodli aj o jeho stave, a preto sa rozhodol pripojiť sa k sťažnosti zaslanej ústavnému súdu. Pár dní pred voľbami sa šírila „fáma“ od poľovníkov, že sa prihlásilo veľa ľudí na trvalý pobyt v obci, nechcel tomu veriť, až na voľbách sa overilo, že je to pravda, lebo prichádzali voliť cudzí ľudia, ktorých nepozná.

Na otázku svojho právneho zástupcu sťažovateľ udáva, že podľa jeho názoru motivácia tohto prihlásenia bolo jednoznačne zachovanie poľovníctva v Osturni. V podstate išlo o zastrašovanie ľudí, aby pozháňali voličov. Podľa ústneho prejavu to bol pán Gregorička – manžel zvolenej starostky. Sťažovateľ pozná veľmi málo (alebo nikoho) z tých ľudí, ktorí sa prihlásili na trvalý pobyt. Nevnímal, že by sa títo ľudia po voľbách objavili v obci v kostole alebo niekde inde. Sťažovateľ je rodák z Osturne. Nikdy nevnímal, že by bol nárast obyvateľov taký veľký ako pred voľbami, tá demografická krivka je opačná, pôrodnosť klesá. Má vedomosť, že to bol [REDAKOVANÉ], ktorý sa dopyčul, že sa ľudia prihlasujú na trvalý pobyt. Pán [REDAKOVANÉ] sa tiež chcel prihlásiť vo štvrtok alebo v piatok, avšak obecný úrad bol z technických príčin zatvorený.

Sťažovateľ iba počul, že u pána [REDAKOVANÉ] bola starostka údajne počas moratória.

Na otázku svojho právneho zástupcu sťažovateľ udáva, že nevnímal, že by skupina poslancov, ktorá bola zvolená, robila kampaň. Iba počul, že Katka Závacká chodila s pani starostkou a robili kampaň.

Na otázku zvolenej starostky Kristíny Gregoričkovej sťažovateľ udáva, že nechce povedať, že nerobil kampaň, ale robil ju minimálne. Pri kostole nikoho nežiadal, aby sa prihlásil na trvalý pobyt. Iba počul o niektorých, ktorí sa prihlásili na trvalý pobyt. [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] pozná, stretáva ho v obci. Na ďalšiu otázku, či pozná [REDAKOVANÉ], sťažovateľ udáva, že ho pozná a stretáva.

26. Sťažovateľ a účastník konania **Jozef Lešundák**, Osturňa 2█, udáva, že vnímal pred voľbami, že na trvalý pobyt bolo prihlásených viacero ľudí. Nevie, kto to organizoval, bola to asi starostka, ale bolo to organizované a dôvod bol, aby bola zvolená. Z novoprihlásených obyvateľov niektorých pozná, ale nevníma, že by sa zúčastnili života obce. Sťažovateľ je rodák z Osturne. Podľa jeho slov ešte nebol taký nárast obyvateľov, ako to bolo pred voľbami.

Na otázku svojho právneho zástupcu, či vie o tom, že sa na prihlasovaní nových obyvateľov angažovalo poľovnícke združenie, odpovedá, že to nikto nepovie, ale on vie, že to boli poľovníci.

Nevnímal, že by v čase moratória bola vedená volebná kampaň. Vie o tom, že obecný úrad bol pred voľbami z technických príčin zatvorený, ale nevie, či sa niekto chcel prihlásiť na trvalý pobyt.

Na otázku zvolenej starostky Kristíny Gregoričkovej, čo organizovala pred voľbami, sťažovateľ udáva, že to bola vec starostky – prihlasovanie ľudí. Na to Kristína Gregoričková udáva, že je to klamstvo. Sťažovateľ konkrétne nevie, koľko poľovníkov sa prihlásilo na pobyt. Hovorí, že █ je možno poľovník, ale papiere nevidel a tiež nevie, či pán █ je poľovník. Podľa slov sťažovateľa █ █ býva v Poprade a █ nepozná.

27. Odporca a účastník konania **Tomáš Kosturák** udáva, že žiadnu kampaň nerobil a nevie o tom, že by niekto organizoval prihlasovanie voličov na trvalý pobyt. Prvýkrát sa s tým stretol, keď bol voliť, že niekto sa spýtal, kto bola tá osoba, ktorá bola voliť. Odporca tých ľudí, ktorí boli prihlásení pred voľbami, nevidel, iba v správach počul, že to tak bolo. Odporca je rodák z Osturne. Volebnú kampaň nerobil ani sám, ani s ostatnými poslancami, predtým nekandidoval za poslanca.

Na otázku právneho zástupcu sťažovateľov odporca udáva, že sám bol prekvapený z úspechu, čo bolo možno tým, že ostatní chodili za ľuďmi, otravovali ich a možno chceli zmenu. To, že by Poľovnícke združenie Bystrá v Osturni nabádalo ľudí k tomu, koho majú voliť, a k prihlasovaniu sa na trvalý pobyt odporca nevnímal, lebo sa s tými ľuďmi nestýkal. Nevie, ktorí ľudia sa prihlásili na trvalý pobyt, preto je pre neho ťažké reagovať na otázku, či vníma tých nových ľudí po voľbách.

Na ďalšiu otázku právneho zástupcu sťažovateľov odporca udáva, že v obci žijú prevažne starší ľudia, mladých tu až tak veľa nie.

Na otázku zvolenej starostky Kristíny Gregoričkovej odporca udáva, že kandidoval ako nezávislý kandidát.

Na ďalšiu otázku zvolenej starostky Kristíny Gregoričkovej, či si myslí, že podporu dostal od mládeže, odporca udáva, že aj od mládeže, ale aj od starších, priemerný vek obyvateľov v obci odporca nepozná.

28. Odporca a účastník konania **Michal Brejčák** uviedol, že podľa jeho názoru voľby prebehli v súlade so zákonom. Až teraz sa dopyčul, že sa pred voľbami prihlásilo na trvalý pobyt v obci viacero ľudí, v deň volieb to nevedel.

██████████ a ██████████ pozná, sú to menovci, sú z dediny a nie je s nimi v kontakte. ██████████ je iba odporcov menovec. Keďže býva v Osturni, poľovníkov pozná, ale nemá vedomosti, že by niečo organizovali.

Na otázku právneho zástupcu sťažovateľov odporca udáva, že je rodák z Osturne, bol hneď zrána voliť, ale nevnímal cudzie osoby.

Na otázku právneho zástupcu sťažovateľov, či vníma v obci nových ľudí po voľbách, odporca udáva, že ťažko povedať, lebo sú tu chatári a cudzí, ktorí tiež chodia do kostola, a nevie, či sú prihlásení v obci. On sa iba zo správ dozvedel, že je tu nárast obyvateľov pred voľbami, pred tým o takýchto javoch nevedel.

Na ďalšiu otázku právneho zástupcu sťažovateľov, čomu pripisuje odporca taký veľký záujem o trvalý pobyt pred voľbami, odporca udáva, že možno to súvisí s projektom Goralská dedina, v súvislosti s ktorým spísali petíciu, a keďže poslanci na to nereagovali, ľudia sa chceli týmto spôsobom vyjadriť. Petíciu organizoval petičný výbor a nevie, kto v ňom bol, nevie, či tam bol pán Gregorička. Podľa názoru odporcu v súvislosti s týmto projektom sa ľudia mohli prihlásiť na trvalý pobyt z dôvodu, že pri petícii neboli vypočutí.

Na otázku zvolenej starostky a odporkyne Kristíny Gregoričkovej odporca udáva, že kandidoval ako nezávislý kandidát a za poslanca bol zvolený asi na šieste volebné obdobie. Odporca dodáva, že ██████████ a ██████████ sú rodičia neúspešnej kandidátky Márie Kaňukovej.

29. Odporca a účastník konania **Jozef Potok** uviedol, že si myslí, že voľby v obci prebehli korektne. Možno nie celý mesiac pred voľbami sa prihlásil na trvalý pobyt v Osturni a kandidoval za poslanca obecného zastupiteľstva v súvislosti s tým, že je nemalým vlastníkom nehnuteľností, na ktorých sa má uskutočniť projekt Goralská dedina, a táto záležitosť mala byť niekedy v lete prediskutovaná. Obecné zastupiteľstvo podľa odporcu zmenilo program, z diskusie o uvedenom projekte nič nebolo. Podľa odporcu sa tak ľudia rozhodli zmeniť veci vo voľbách, a tak sa aj stalo. Nevie, čo by sa stalo, keby boli zrušené voľby, je toho názoru, že v demokracii má každý jeden hlas a môže meniť pomery. Nikto nevie povedať, koho volili tí, ktorí sa prihlásili na pobyt v obci. Pokiaľ by boli nové voľby, brat aj sestra by sa podľa odporcu zúčastnili volieb, teraz volili každý doma.

Na otázku právneho zástupcu sťažovateľov odporca udáva, že pokiaľ spomínal ľudí, myslel tým dedinčanov.

Na ďalšiu otázku právneho zástupcu sťažovateľov, či odporca robil aktívnu kampaň, tento udáva, že hovoril len s bratmi, rodinou a so známymi. Nevie, kto sú tí prihlásení ľudia, museli by mu predložiť zoznam, a tak by mohol povedať, koho pozná a koho nepozná.

Na otázku právneho zástupcu sťažovateľov, či vnímal, že po voľbách je viacero obyvateľov, ktorí sa zapájajú do života obce, chodia do kostola a pod., odporca udáva, že on do kostola chodí málo, chodia tam iba skalní, v obci už po 16.00 h nevidno ľudí. O tom, že by Poľovnícke združenie Bystrá v Osturni nabádalo ľudí, aby sa prihlasovali na pobyt, nemá vedomosti.

Na otázku zvolenej starostky Kristíny Gregoričkovej, či v lokalite, kde sa spomínaný projekt má realizovať, má nehnuteľnosti aj jeho manželka, odporca hovorí, že áno, ešte aj brat a sestra.

Na ďalšiu otázku zvolenej starostky Kristíny Gregoričkovej, ako sa odporca angažuje po voľbách, tento udáva, že je v speváckom súbore, na sviatok sv. Mikuláša sa ponúkol, že má koňa a chcel by obnoviť tradície v obci a okrem toho by bolo vhodné vytvoriť spoločenstvo v obci aj s tými, ktorí sú na opačnej strane.

30. Svedkyňa **Simona Lazaráková**, [REDACTED], udáva, že by chcela apelovať na to, že bol vypočutý pán [REDACTED] – jej ujo, ktorý síce má nehnuteľnosti,

ale v súdnom konaní, okrem toho sa na vypočutie nedostavili [REDAKOVANÉ], pani [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], ktorý sa už z obce odhlásil.

Na otázku právneho zástupcu sťažovateľov, či sa pred voľbami vo štvrtok a v piatok dalo prihlásiť na trvalý pobyt, svedkyňa udáva, že ona sa chcela s mamkou prihlásiť, ale vzhľadom na to, že v piatok bol obecný úrad zatvorený, k tomu nedošlo. Malo to byť z dôvodu, aby sa nedošli prihlásiť ďalší, pričom vie asi o šiestich ľuďoch, čo chceli prísť, ale nebolo im to umožnené. Vie, že je to rodina [REDAKOVANÉ].

Ako členka volebnej komisie si svedkyňa všimla, že bola veľká účasť voličov, prišli občania, ktorí boli pod vplyvom alkoholu a mali problém sa podpísať, a všimla si tiež, že ten dotyčný má pokrčenú obálku, ale na lístku boli pekné krúžky. Nevie si to inak vysvetliť, len vie, že v minulosti boli dvojaké hlasovacie lístky a mohlo sa stať, že boli skopírované.

Obyvateľov obce pozná od detstva, v deň volieb však vnímala, že sú na voľbách ľudia, ktorých nepozná. Na benzínovej čerpacej stanici jej predavačka povedala, že má vedomosti o tom, že ľudia z poľovníckeho združenia sa musia prihlásiť na trvalý pobyt. Údajne sa aj vyjadrovali, že pán [REDAKOVANÉ] povedal, že prišiel len kvôli poľovaniu.

Na otázku zvolenej starostky Kristíny Gregoričkovej, koľko poľovníkov sa prihlásilo na trvalý pobyt, svedkyňa udáva, že si myslí, že dosť, pokiaľ nie poľovníci, boli to ich príbuzní.

Na ďalšiu otázku zvolenej starostky Kristíny Gregoričkovej, či pán [REDAKOVANÉ], ktorý je prihlásený u [REDAKOVANÉ], je poľovník, svedkyňa udáva, že to nevie.

Na otázku zvolenej starostky Kristíny Gregoričkovej, prečo sa ľudia chceli prihlásiť na poslednú chvíľu, udáva, že sa ľudia dozvedeli, aké veci sa v obci dejú. Dozvedeli sa to od poľovníkov a od ľudí v kostole.

Na otázku zvolenej starostky Kristíny Gregoričkovej, či svedkyňa dostala požadovanú odpoveď na základe infozákona, udáva, že nevie, či ju dostala v stanovenej lehote.

Na ďalšiu otázku zvolenej starostky Kristíny Gregoričkovej, či svedkyňa ako členka volebnej komisie dodržala mlčanlivosť pred volebnou miestnosťou, či neovplyvňovala voličov pred volebnou miestnosťou, svedkyňa udáva, že dodržala všetko, nikoho neovplyvňovala.

Na otázku zvolenej starostky Kristíny Gregoričkovej, či v čase volieb poskytovala reportáž RTVS, svedkyňa udáva, že neposkytovala reportáž.

IV.

Relevantná právna úprava

31. Podľa čl. 30 ods. 1 ústavy občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov.

Podľa čl. 64a ústavy obec a vyšší územný celok sú samostatné územné samosprávne a správne celky Slovenskej republiky združujúce osoby, ktoré majú na ich území trvalý pobyt. Podrobnosti ustanoví zákon.

Podľa čl. 69 ods. 2 ústavy obecné zastupiteľstvo tvoria poslanci obecného zastupiteľstva. Poslancov volia na štvorročné obdobie obyvatelia obce, ktorí majú na jej území trvalý pobyt. Voľby poslancov sa uskutočňujú na základe všeobecného, rovného a priameho volebného práva tajným hlasovaním.

Podľa čl. 69 ods. 3 ústavy starostu obce volia obyvatelia obce, ktorí majú na jej území trvalý pobyt, na základe všeobecného, rovného a priameho volebného práva tajným hlasovaním na štvorročné obdobie. Starosta obce je výkonným orgánom obce; vykonáva správu obce a zastupuje obec navonok. Dôvody a spôsob odvolania starostu pred uplynutím volebného obdobia ustanoví zákon.

Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy.

32. Podľa § 59 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť pre neústavnosť alebo nezákonnosť volieb do orgánu miestnej samosprávy alebo proti výsledku volieb môže podať okrem navrhovateľov uvedených v § 18 ods. 1 písm. a) až e) aj politická strana, ktorá sa na voľbách zúčastnila, 10 % oprávnených voličov volebného obvodu alebo kandidát, ktorý získal vo volebnom obvode najmenej 10 % voličov.

Podľa § 59 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť proti výsledku volieb do orgánu miestnej samosprávy môže podať aj protikandidát, ktorý získal aspoň 10 % hlasov. Sťažnosť môže podať aj najmenej 10 % voličov príslušného volebného obvodu; k sťažnosti musia byť pripojené podpisy a adresy týchto občanov.

Podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže

- a) vyhlásiť voľby za neplatné,
- b) zrušiť napadnutý výsledok volieb,
- c) zrušiť rozhodnutie volebnej komisie a vyhlásiť za zvoleného toho, kto bol riadne zvolený,
- d) sťažnosť zamietnuť.

Podľa § 63 ods. 2 zákona o ústavnom súde v prípadoch uvedených v odseku 1 písm. a) až c) ústavný súd rozhoduje nálezom.

Podľa § 63 ods. 3 zákona o ústavnom súde nález, ktorým sa vyhlásili voľby za neplatné, doručí sa aj s odôvodnením neodkladne Národnej rade Slovenskej republiky a Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky.

Podľa § 63 ods. 4 zákona o ústavnom súde rozhodnutie uvedené v odseku 1 písm. b) a c) oznámi ústavný súd Národnej rade Slovenskej republiky alebo príslušnému orgánu miestnej samosprávy, politickým stranám a politickým hnutiam, ako aj členovi orgánu uvedenému v § 61.

Podľa § 63 ods. 5 zákona o ústavnom súde uznesenie o zamietnutí sťažnosti sa oznamuje iba sťažovateľovi.

Podľa § 63 ods. 6 zákona o ústavnom súde ústavný súd rozhodne o sťažnosti na neústavnosť alebo nezákonnosť volieb do orgánu miestnej samosprávy alebo proti výsledku volieb do orgánu miestnej samosprávy do 90 dní od doručenia sťažnosti.

33. Podľa § 1 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“) obec je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky; združuje osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt.

Podľa § 1 ods. 2 zákona o obecnom zriadení základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov.

Podľa § 3 ods. 1 zákona o obecnom zriadení obyvateľom obce je osoba, ktorá má na území obce trvalý pobyt.

34. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 253/1998 Z. z.“) trvalý pobyt je pobyt občana spravidla v mieste jeho stáleho bydliska na území Slovenskej republiky. Občan má v tom istom čase iba jeden trvalý pobyt.

Podľa § 3 ods. 8 zákona č. 253/1998 Z. z. občan je povinný pri hlásení trvalého pobytu predložiť

a) platný občiansky preukaz alebo potvrdenie o občianskom preukaze; ak ide o dieťa do 18 rokov, predkladá jeho zákonný zástupca rodný list tohto dieťaťa vydaný orgánmi Slovenskej republiky,

b) platný cestovný doklad Slovenskej republiky alebo osvedčenie o štátnom občianstve Slovenskej republiky, ak nemá občiansky preukaz alebo potvrdenie o občianskom preukaze,

c) údaje podľa osobitného predpisu potrebné na účel overenia vlastníckeho práva alebo spoluvlastníckeho práva k budove alebo jej časti podľa odseku 2; ak budú naplnené podmienky podľa osobitného predpisu, doklad o vlastníctve alebo spoluvlastníctve budovy alebo jej časti podľa odseku 2 vydaný podľa osobitného predpisu,

d) písomné potvrdenie o súhlase s prihlásením občana na trvalý pobyt s osvedčeným podpisom vlastníka alebo všetkých spoluvlastníkov budovy alebo jej časti s údajmi podľa § 4 ods. 6 písm. b); toto potvrdenie sa nevyžaduje, ak

1. ide o prihlásenie vlastníka alebo spoluvlastníka,

2. ide o prihlásenie občana, ktorý má zriadené vecné bremeno doživotného užívania nehnuteľnosti,

3. ide o prihlásenie manžela alebo nezaopatreného dieťaťa vlastníka alebo

4. vlastník alebo všetci spoluvlastníci budovy alebo jej časti potvrdia svojím podpisom na prihlasovacom lístku na trvalý pobyt súhlas s prihlásením občana na trvalý pobyt pred zamestnancom ohlasovne.

Východiská a relevantné skutočnosti pre rozhodnutie ústavného súdu

35. Ústavný súd pri rozhodovaní vo veci samej vychádzal predovšetkým z podaných sťažností a ich príloh, z doplnenia sťažností, z vyjadrení odporcov a k nim zaslaných príloh, z výpovedí svedkov, sťažovateľov a odporcov, zo stanovísk dožiadaných orgánov verejnej moci a z príloh nimi zaslaných, ako aj z volebnej dokumentácie týkajúcej sa volieb do orgánov samosprávy obce Osturňa uskutočnených 10. novembra 2018. Ústavný súd taktiež vychádzal z vlastnej zisťovacej činnosti a zo skutočností ústavnému súdu známych z úradnej činnosti, akcentujúc a rešpektujúc ústavný poriadok Slovenskej republiky a judikatúru ústavného súdu.

35.1 Zo zápisnice miestnej volebnej komisie o výsledku volieb v obci Osturňa konaných 10. novembra 2018 vyplýva, že v jednom volebnom obvode s jedným volebným okrskom v obci Osturňa bolo zapísaných 289 osôb v zozname voličov, pričom vo voľbách boli vydané obálky 252 voličom a bolo odovzdaných 252 obálok. Z toho bolo 247 platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby do obecného zastupiteľstva a 249 platných hlasovacích lístkov pre voľby starostu obce. Vo voľbách sa volilo 5 poslancov obecného zastupiteľstva a 1 starosta obce.

Za poslancov Obecného zastupiteľstva obce Osturňa bolo zvolených 5 poslancov, menovite Tomáš Kosturák (145 hlasov), Michal Brejčák (141 hlasov), Peter Kapráľ (136 hlasov), Katarína Závacká (131 hlasov) a Jozef Potok (120 hlasov).

Za starostku obce Osturňa bola vo voľbách zvolená Kristína Gregoričková (137 hlasov).

Kandidáti, ktorí neboli zvolení za poslancov Obecného zastupiteľstva obce Osturňa, sú Ján Kaňuk (116 hlasov), Bc. Mária Kaňuková (101 hlasov), Milan Garstka (88 hlasov), Jozef Lešundák, Osturňa 1 ■ (88 hlasov), Jozef Lešundák, Osturňa 2 ■ (81 hlasov) a Mária Lešundáková (21 hlasov).

Kandidát, ktorý nebol zvolený za starostu obce Osturňa je Ing. Vladimír Šimšaj (112 hlasov).

Z celkového počtu 5 členov volebnej komisie bolo prítomných pri sčítavaní hlasov 5 členov, pričom zápisnicu odmietla podpísať členka volebnej komisie Simona Lazaráková, a to z dôvodu: „Mám podozrenie, že voľby boli zmanipulované... Medzi voličmi boli

občania zrejme účelovo prihlásení k trvalému pobytu a mám podozrenie, že by mohlo ísť o volebnú korupciu.“

35.2 Z údajov evidovaných obcou Osturňa, ako aj z prihlasovacích lístkov na trvalý pobyt zaslaných na vyžiadanie ústavného súdu obcou Osturňa 12. decembra 2018 vyplýva, že v období od 1. januára 2018 do 10. novembra 2018 sa na trvalý pobyt v obci Osturňa prihlásili títo obyvatelia:

1. [REDACTED] (prihlásený na trvalý pobyt 2. 11. 2018),
2. [REDACTED] (prihlásený na trvalý pobyt 6. 11. 2018),
3. [REDACTED] (prihlásená na trvalý pobyt 6. 11. 2018),
4. [REDACTED] (prihlásený na trvalý pobyt 5. 10. 2018),
5. [REDACTED] (prihlásený na trvalý pobyt 2. 11. 2018),
6. [REDACTED] (prihlásený na trvalý pobyt 2. 11. 2018),
7. [REDACTED] (prihlásená na trvalý pobyt 9. 10. 2018),
8. [REDACTED] (prihlásená na trvalý pobyt 2. 11. 2018),
9. [REDACTED] (prihlásená na trvalý pobyt 31. 8. 2018),
10. [REDACTED] (prihlásený na trvalý pobyt 5. 10. 2018),
11. [REDACTED] (prihlásená na trvalý pobyt 17. 9. 2018),
12. [REDACTED] (prihlásený na trvalý pobyt 5. 10. 2018),
13. [REDACTED] (prihlásená na trvalý pobyt 19. 10. 2018),
14. [REDACTED] (prihlásený na trvalý pobyt 25. 10. 2018),
15. [REDACTED] (prihlásený na trvalý pobyt 25. 10. 2018),
16. [REDACTED] (prihlásená na trvalý pobyt 2. 2. 2018),
17. [REDACTED] (prihlásená na trvalý pobyt 6. 11. 2018),
18. [REDACTED] (prihlásená na trvalý pobyt 5. 11. 2018),
19. [REDACTED] (prihlásený na trvalý pobyt 5. 11. 2018),
20. [REDACTED] (prihlásená na trvalý pobyt 8. 10. 2018),
21. [REDACTED] (prihlásený na trvalý pobyt 2. 11. 2018),
22. [REDACTED] (prihlásená na trvalý pobyt 2. 11. 2018),
23. [REDACTED] (prihlásený na trvalý pobyt 7. 11. 2018),
24. [REDACTED] (prihlásená na trvalý pobyt 6. 11. 2018),

25. ██████████ (prihlásený na trvalý pobyt 9. 10. 2018),
26. ██████████ (prihlásený na trvalý pobyt 6. 9. 2018),
27. ██████████ (prihlásená na trvalý pobyt 6. 9. 2018),
28. ██████████ (prihlásená na trvalý pobyt 11. 10. 2018),
29. ██████████ (prihlásený na trvalý pobyt 12. 10. 2018),
30. ██████████ (prihlásený na trvalý pobyt 6. 11. 2018),
31. ██████████ (prihlásená na trvalý pobyt 12. 10. 2018),
32. ██████████ (prihlásená na trvalý pobyt 11. 10. 2018),
33. ██████████ (prihlásený na trvalý pobyt 2. 11. 2018),
34. ██████████ (prihlásený na trvalý pobyt 23. 10. 2018).

VI.

Závery ústavného súdu

36. Predmetom konania pred ústavným súdom je sťažnosť (sťažnosti) sťažovateľov, ktorou namietajú nezákonnosť a neústavnosť volieb poslancov Obecného zastupiteľstva obce Osturňa, ako aj nezákonnosť a neústavnosť volieb starostu obce Osturňa uskutočnených 10. novembra 2018. Svoju sťažnosť smerujú aj proti výsledku uvedených volieb.

36.1 Ťažiskovým argumentom sťažovateľov je, že v krátkom časovom období pred uskutočnením volieb do orgánov miestnej samosprávy došlo v obci Osturňa k nezvyčajnému nárastu počtu obyvateľov, ktorí sa tam prihlásili na trvalý pobyt. Títo novoprihlásení občania mali zároveň aktívne volebné právo. Táto skutočnosť sa však vymyká z doterajšieho trendu, keďže v obci Osturňa sa za posledné roky prirodzene znižuje počet jej obyvateľov a za ostatné roky nebolo vonkoncom zaznamenané, žeby dochádzalo k významnému nárastu počtu jej obyvateľov z titulu prihlasovania sa na trvalý pobyt. Podľa sťažovateľov preto existuje dôvodné podozrenie, že títo „noví obyvatelia“ si pred voľbami prihlásili pobyt účelovo s jediným cieľom, a to ovplyvniť výsledky volieb v obci Osturňa. Podľa sťažovateľov voľby do orgánov miestnej samosprávy konané v obci Osturňa 10. novembra 2018 neprebehli v súlade s ústavnoprávne regulovanou koncepciou, ktorá vytvára právne postavenie osobného základu územnej samosprávy, a to najmä z dôvodu, že

skupina najmenej 35 voličov zúčastnených na voľbách do orgánov samosprávy obce (starostu, ako aj poslancov obecného zastupiteľstva) nemala reálny záujem stať sa súčasťou územného spoločenstva osôb, ktoré si prostredníctvom volieb do orgánov samosprávy obcí volí svojich zástupcov na ten účel, aby im zverilo na obdobie štyroch rokov podstatný rozsah svojho práva na výkon územnej samosprávy.

Sťažovatelia taktiež namietajú porušenie volebného moratória. Uvádzajú, že zo strany kandidátky na starostku obce Osturňa Kristíny Gregoričkovej, ako aj zo strany kandidátky na poslankyňu Kataríny Závackej došlo podľa sťažovateľom dostupných informácií k porušeniu volebného moratória tým, že tieto kandidátky navštevovali obyvateľov obce a ovplyvňovali ich takým spôsobom, že im oznamovali, koho majú voliť, a rozdávali im listy s číslami kandidátov, ktoré je potrebné označiť. Z čestného prehlásenia [REDAKOVANÉ] podľa odkazu sťažovateľov vyplýva, že 8. novembra 2018 ho navštívila kandidátka na starostku obce Osturňa Kristína Gregoričková a kandidátka na poslankyňu obecného zastupiteľstva Katarína Závacká, ktoré mu odovzdali hlasovací lístok s číslami kandidátov, ktorých mal voliť.

1. Všeobecne k významu samosprávy

37. Možnosť ľudí obývajúcich určitú oblasť spravovať časť verejných vecí na municipálnej úrovni prostredníctvom svojich volených reprezentantov je neodmysliteľnou črtou rozvoja demokracie. Na vhodnosť (z pohľadu efektívnejšej správy vecí priamo sa dotýkajúcich obyvateľov určitej oblasti), dôležitosť (z pohľadu myšlienky decentralizácie) a legitímnosť (z pohľadu demokratizácie výkonu verejnej moci) správy časti verejných vecí na lokálnej úrovni (úrovni územnej samosprávy) kontinuálne poukazuje už desaťročia odborná spisba (porov. napr. MILL, J. S. *Considerations on representative government*. Londýn : Longman, Green, Longman, Roberts and Green, 1865, s. 111 a nasl.; SMITH, J. T. *Local self-government and centralization*. Londýn : John Chapman, 1851; z domácej novšej spisby porov. napr. OROSZ, L. – SVÁK, J. – BALOG, B. *Základy teórie konštitucionalizmu*. 2. vydanie. Bratislava : Eurokódex, 2012, s. 389 a nasl.). Na území dnešnej Slovenskej republiky legislatívna úprava územnej samosprávy s demokratickými črtami siaha desiatky rokov do minulosti, ako príklad možno uviesť rok 1849 (tzv. marcová Ústava), resp. rok 1870, v ktorom bol prijatý zákonný článok XLII z roku 1850

o usporiadaní orgánov verejnej moci (v maďarskom origináli: 1870. évi XLII. törvénycikk a köztörvényhatóságok rendezéséről).

37.1 Slovenská republika sa ako demokratický právny štát prihlásila k myšlienke prenesenia správy časti verejných vecí na úroveň samosprávu (územnú samosprávu). Tomu korešponduje ústavná úprava územnej samosprávy, konkrétne čl. 64 až čl. 71 ústavy. Základom územnej samosprávy je obec (čl. 64 ústavy). Obec je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky združujúci osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt (čl. 64a ústavy). Orgánmi obce sú obecné zastupiteľstvo a starosta obce (čl. 69 ods. 1 ústavy). Správu časti verejných vecí na lokálnej samosprávnej úrovni (t. j. na úrovni obcí a samosprávnych krajov) obyvatelia realizujú najmä zastupiteľskou formou, t. j. volíči svoju moc v oblasti správy verejných vecí na samosprávnej úrovni nerealizujú priamo, ale prostredníctvom zvolených reprezentantov.

37.2 Z ústavnej úpravy územnej samosprávy teda vyplýva, že obec ako jednotka územnej samosprávy je nadaná verejnou mocou (porov. nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 6/2011 z 2. marca 2011; nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 1669/11 zo 7. mája 2013), pričom zdrojom tejto moci sú občania (resp. obyvatelia) s trvalým pobytom na jej území (čl. 64a ústavy). Z uvedeného plynie ďalšia konklúzia, v zmysle ktorej voľby do orgánov samosprávy obce sú prostriedkom pravidelného obnovovania verejnej moci (porov. PL. ÚS 79/2011).

2. Všeobecne k voľbám do orgánov samosprávy

38. Základným interpretačným pravidlom pre zákony, ktoré bližšie upravujú výkon politických práv, je čl. 31 ústavy. Podľa tohto ustanovenia zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a používanie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti.

38.1 Toto ustanovenie ústavy má priamu spojitosť so všetkými politickými právami vyjadrenými v ústave a svojou povahou ovplyvňuje formovanie politických síl v demokratickej spoločnosti. Slobodná súťaž politických síl nachádzajúca výraz

predovšetkým vo voľbách je základným predpokladom fungovania demokratického štátu (PL. ÚS 19/98). Nie je tomu inak ani pri voľbách do orgánov samosprávy obcí.

38.2 So slobodnou súťažou politických síl prostredníctvom volieb však bytostne súvisia volebné podvody (*Fraudes electorales/Wahlbeeinflussungen*), ktoré boli vlastné už volebným procesom v štátoch predvojnovvej Európy koncom 19. a začiatkom 20. storočia (k tomu bližšie pozri JOACHIM, V. *Podvody volební a jejich vliv na platnost voleb*. Žižkov : Lad. Štorkán a Al. Jaroš, 1913, s. 4 a nasl.). Termínom „volebný podvod“ sa tu nemá na mysli iba skutok v rovine trestnoprávnej, ale akýkoľvek čin alebo skutok, ktorý je spôsobilý ohroziť alebo vylúčiť čistotu alebo slobodu volieb (ibid., s. 5).

38.3 V zmysle judikatúry ústavného súdu (a tiež podľa modernej teórie ústavného práva) sa uvedený termín transformuje na termín „volebné vady“, pričom voľby môžu byť spochybnené v zásade tromi spôsobmi, a to tým, že došlo k volebnej chybe (napr. nesprávne sčítanie hlasov a iné číselné omyly), k volebnému deliktu (úmyselne nesprávne sčítanie alebo iné falšovanie volieb počas ich priebehu) alebo k neprípustnému ovplyvňovaniu výsledku hlasovania (oblasť nekalej volebnej súťaže a použitých prostriedkov volebnej kampane).

38.4 Je potrebné na tomto mieste upozorniť, že volebné vady sa v tomto štádiu konania neposudzujú podľa zásad súdnictva správneho, ale podľa zásad súdnictva volebného. Volebný výsledok sa zrušuje len vtedy, ak volebná vada mohla mať vplyv na celkové rozhodnutie voličov. Dôležitým komponentom volebného súdnictva je teda zisťovanie intenzity volebných väd z hľadiska ich vplyvu na výsledok volieb.

3. Všeobecne k ochrane ústavnosti vo volebných veciach

39. Podstatou ochrany ústavnosti ústavným súdom vo volebných veciach je ochrana práv zaručených v čl. 30 ústavy, t. j. aktívneho a pasívneho volebného práva. Všeobecné volebné právo, ktoré je v tomto článku zaručené, znamená právo všetkých občanov (resp. obyvateľov v prípade volieb do orgánov samosprávy obcí a vyšších územných celkov) v danom štáte, ktorí dosiahli istú vekovú hranicu, jednak svojím hlasom spolurozhodovať pri tvorbe zastupiteľských orgánov (aktívne volebné právo) a jednak uchádzať sa o zvolenie

za člena niektorého zo zastupiteľských orgánov (pasívne volebné právo). Rovnosť volebného práva znamená zaručenie toho, aby každý z voličov i kandidátov mal rovnaké postavenie (PL. ÚS 110/07, PL. ÚS 6/2011, PL. ÚS 65/2014).

39.1 V rámci ochrany ústavnosti vo volebných veciach môže ísť napr. o takú volebnú vadu, ktorá je spojená so samotnou ústavnosťou volieb, napríklad priama negácia výkonu aktívneho volebného práva (fyzické bránenie osobám v účasti na voľbách) alebo podstatný zásah do ústavnej koncepcie, podľa ktorej zloženie orgánov samosprávy obce má vyjadrovať vôľu obyvateľov obce majúcich úmysel tvoriť integrálnu súčasť personálneho substrátu územnej samosprávy (k tomu pozri PL. ÚS 68/2014) a pod.

39.2 V posledných rokoch judikatúra ústavného súdu kladie akcent aj na ochranu ústavnej koncepcie, podľa ktorej zloženie orgánov samosprávy obce má vyjadrovať vôľu obyvateľov obce majúcich úmysel tvoriť integrálnu súčasť personálneho substrátu územnej samosprávy. V tomto smere ústavný súd preskúmava predovšetkým ad hoc prihlasovanie sa obyvateľov na trvalý pobyt v obci, zväčša vo väčšom rozsahu a bezprostredne pred uskutočnením volieb. Ak sa totiž v zmysle judikatúry ústavného súdu preukáže, že napriek formálne legálnemu prihláseniu sa na trvalý pobyt v obci „novoprihlásení“ obyvatelia (v počte, ktorý má potenciál ovplyvniť personálne zloženie orgánov samosprávy, a bezprostredne pred uskutočnením volieb) obce nemajú skutočný záujem (čo je potrebné dokázať na základe konkrétnych skutočností) podieľať sa na výkone obecnej samosprávy, potom je v základoch narušená už popísaná ústavná koncepcia, čo má za následok, že obyvatelia obce so skutočným záujmom podieľať sa na samospráve obce budú podliehať výkonu verejnej moci takými orgánmi obce, ktorých personálne obsadenie neodráža výlučne ich vôľu. V takom prípade voľby do orgánov samosprávy obce neplnia jednu zo základných funkcií, a to, aby zloženie orgánov samosprávy obce vyjadrovalo vôľu obyvateľov obce majúcich úmysel tvoriť integrálnu súčasť personálneho substrátu územnej samosprávy. Takým voľbám chýba ich zmysel spočívajúci v ustanovení reprezentácie územného samosprávneho celku (porov. PL. ÚS 6/2011, mutatis mutandis PL. ÚS 110/07). Nutné je však poznamenať, že ústavný súd skúma každý prípad jednotlivo a skúma a hodnotí všetky aspekty a špecifiká konkrétneho prípadu.

39.3 V ostatných rokoch sa opísanej problematike ústavný súd podrobne venoval najmä v uznesení sp. zn. PL. ÚS 68/2014 z 18. februára 2015, v ktorom prezentoval ďalej v tomto uznesení aplikované myšlienkové a interpretačné postupy (test) esenciálne pri zisťovaní naplnenia ústavnej koncepcie, podľa ktorej zloženie orgánov samosprávy obce má vyjadrovať vôľu obyvateľov obce majúcih úmysel tvoriť integrálnu súčasť personálneho substrátu územnej samosprávy, na podklade konkrétnej volebnej sťažnosti a námietok o účelovom prihlasovaní obyvateľov na trvalý pobyt v obci bezprostredne pred voľbami.

4. Všeobecne k ochrane zákonnosti vo volebných veciach

40. Podstatou zákonnosti volieb do orgánov samosprávy obcí je zase uskutočnenie volieb v súlade so všetkými právnymi predpismi so silou zákona, ktoré sa týkajú volieb do orgánov samosprávy obcí (mutatis mutandis PL. ÚS 34/99). Zistená nezákonnosť volieb do orgánov samosprávy obcí musí byť v príčinnej súvislosti s takým následkom porušenia práv, ktoré je v konečnom dôsledku porušením ústavného volebného práva a jeho princípov (mutatis mutandis PL. ÚS 21/94).

40.1 Právomoc ústavného súdu zrušiť výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde sa uplatní len vtedy, ak k porušeniu zákona dôjde spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Na uplatnenie tohto oprávnenia ústavného súdu sa však vyžaduje hrubé alebo závažné porušenie, prípadne opätovné porušenie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb (porov. napr. PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 50/99). Inými slovami, nie každé porušenie zákona o voľbách vyvoláva nevyhnutne neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta. Ústavný súd každý prípad posudzuje materiálne, prihliada pritom na účel a zmysel zákona o voľbách, ako aj na princípy uznávané demokratickými štátmi. Neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta môže spôsobiť len také závažné porušenie zákona o voľbách, ktoré už spochybňuje výsledky volieb a ktoré odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov (porov. napr. PL. ÚS 73/07).

40.2 S ohľadom na uvedené možno konštatovať, že vo všeobecnosti musia byť splnené tri predpoklady, aby bolo možné vyhovieť volebnej sťažnosti:

(i) protizákonnosť, t. j. porušenie zákonov týkajúcich sa volieb,

(ii) vzťah medzi touto protizákonnosťou a neplatnosťou volieb alebo voľby kandidáta

a

(iii) intenzita protizákonnosti, ktorá už spochybňuje výsledky volieb a ktorá odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov.

5. K účelovosti prihlásenia sa 34 obyvateľov na trvalý pobyt v obci Osturňa

41. Z doručených listinných dôkazov, vyjadrení dožiadaných orgánov verejnej moci, volebnej dokumentácie týkajúcej sa volieb do orgánov samosprávy obce Osturňa konaných 10. novembra 2018 a vlastnou zisťovacou činnosťou ústavný súd zistil, že počas roka 2018 sa na trvalý pobyt v obci Osturňa prihlásilo 34 obyvateľov (pozri bod 35.2 toho uznesenia).

41.1 Z 34 obyvateľov prihlásených na trvalý pobyt v obci Osturňa v roku 2018 sa volieb do orgánov samosprávy obce Osturňa konaných 10. novembra 2018 zúčastnilo 33 novoprihlásených obyvateľov. Z novoprihlásených obyvateľov sa volieb nezúčastnila [REDACTED]. Z 33 obyvateľov, ktorí sa zúčastnili volieb do orgánov samosprávy obce Osturňa konaných 10. novembra 2018, sa 1 obyvateľka/volička prihlásila na trvalý pobyt 2. februára 2018, ostatní 32 obyvatelia sa prihlásili na trvalý pobyt v rozmedzí od 31. augusta (1 obyvateľ) do 7. novembra 2018. Väčšina novoprihlásených obyvateľov sa prihlásila na trvalý pobyt v októbri (14 obyvateľov) a v novembri (15 obyvateľov), 3 obyvatelia sa prihlásili na trvalý pobyt v septembri 2018.

41.2 Úlohou ústavného súdu je ustáliť, či prihlásenie 34 obyvateľov na trvalý pobyt v obci Osturňa v roku 2018 a s tým spojená možnosť týchto obyvateľov uplatniť ich aktívne volebné právo vo voľbách uskutočnených 10. novembra 2018 zodpovedá dikcii ústavnej koncepcie, podľa ktorej zloženie orgánov samosprávy obce má vyjadrovať vôľu obyvateľov obce majúcich úmysel tvoriť integrálnu súčasť personálneho substrátu územnej samosprávy.

41.3 V úvode ústavný súd predznamenáva, že právo na slobodný výber miesta pobytu fyzickej osoby (sloboda pobytu) je ústavou zaručené základné právo (čl. 23 ods. 1 ústavy). Obmedziť túto slobodu je možné iba zákonom, ak je to nevyhnutné pre bezpečnosť štátu, udržanie verejného poriadku, ochranu zdravia alebo ochranu práv a slobôd iných a na vymedzených územiach aj v záujme ochrany prírody (čl. 23 ods. 3 ústavy). Orgány verejnej moci aplikujúce podústavné, jednoduché právo (*einfaehes Recht*) reglementujúce parciálne otázky slobody pobytu sú povinné v prípade nejasnosti právnej úpravy túto interpretovať ústavnokonformným spôsobom tak, aby bola zachovaná sloboda pobytu a v prípade zákonného obmedzenia slobody pobytu z dôvodov uvedených v čl. 23 ods. 3 ústavy je potrebné slobodu pobytu obmedziť len v miere nevyhnutnej na ochranu ústavou chráneného záujmu podľa čl. 23 ods. 3 ústavy.

41.4 Tomu zodpovedá i právna úprava ohlasovania trvalého pobytu podľa zákona č. 253/1998 Z. z. Trvalým pobytom sa tu rozumie pobyt občana (Slovenskej republiky) spravidla v mieste jeho bydliska. Pre účely evidencie zákonodarca vyžaduje ohlásenie trvalého pobytu občana (§ 3 ods. 7 zákona č. 253/1998 Z. z.). Zákon č. 253/1998 Z. z. stanovuje pre občanov Slovenskej republiky povinnosť splnenia iba formálnych podmienok ohlásenia trvalého pobytu. Avšak ani povinnosť občana mať formálne evidovaný svoj jeden trvalý pobyt a samotné ohlásenie trvalého pobytu v určitom mieste nelimituje občana v slobodnom výbere miesta jeho zdržiavania sa a pobytu. Ohlásenie trvalého pobytu má evidenčný charakter (porov. § 3 ods. 3 zákona č. 253/1998 Z. z.).

41.5 Miesto, ktoré občan ohlásil ako svoj trvalý pobyt, však ústavodarca spojil s miestom výkonu aktívneho volebného práva vo voľbách do orgánov samosprávy obce (čl. 69 ods. 2 a 3 ústavy). Ústavodarca pri spojení miesta výkonu aktívneho volebného práva vo voľbách do orgánov samosprávy obce s miestom ohláseného trvalého pobytu vychádzal z logicky konštruovanej právnej fikcie, že občan v mieste svojho trvalého pobytu aj reálne býva, ovplyvňuje a je ovplyvňovaný verejnými procesmi v samospráve (obci, na území ktorej má trvalý pobyt), tvorí občiansku komunitnú spoločnosť v danej obci. Reálny život však so sebou prináša nespočetné mutácie vzťahu „občan – pobyt – bydlisko – obec“, keďže nie je výnimočným javom, ak občan za svoje bydlisko považuje viacero miest, zdržiava sa

počas bežného roka striedavo na viacerých miestach, je napr. spoločensky, ekonomicky alebo súkromne aktívny na viacerých miestach (príp. v obciach). Ústava (a napokon ani zákon) však nemôže postihnúť všetky typy spoločenskej aktivity a výkonu slobody pobytu občana na účely určenia miesta výkonu aktívneho volebného práva, a preto ústavodarca spojil miesto výkonu aktívneho volebného práva vo voľbách do orgánov samosprávy obce s miestom, kde občan slobodne a na základe vlastného uváženia ohlásil trvalý pobyt, pričom sa vychádza práve z už uvedenej a logicky najprípustnejšej právnej fikcie.

41.6 To znamená, že občan, ktorý (napr. striedavo) obýva viacero miest (obydlí), je napr. ekonomicky, spoločensky alebo súkromne aktívny na viacerých miestach, má iné väzby k viacerým miestam (napr. vlastnícke vzťahy), sa môže slobodne rozhodnúť, v ktorom mieste ohlási svoj trvalý pobyt (za splnenia formálnych zákonných podmienok). Navyše ústava ani zákon č. 253/1998 Z. z. v smere ohlásenia trvalého pobytu v určitom mieste neobmedzujú ani toho občana, ktorý nemá k tomuto miestu žiadnu z už popísaných väzieb. Dôvodom je evidenčný charakter hlásenia trvalého pobytu. Orgánu verejnej správy príslušnému pre vedenie evidencie pobytu občanov a ohlásenie trvalého pobytu ústava ani zákon č. 253/1998 Z. z. neumožňujú požadovať od občana pri ohlásení trvalého pobytu preukázanie účelu alebo úmyslu ohlásenia ani preukázanie väzieb k miestu (k obci/mestu), kde občan hlási svoj trvalý pobyt. Ak občan splnil formálne náležitosti ohlásenia trvalého pobytu (porov. najmä § 3 ods. 8 a § 4 ods. 6 zákona č. 253/1998 Z. z.), obec obligatórne prihlási občana na trvalý pobyt.

41.7 Prihlásenie sa na trvalý pobyt v určitej obci a uplatnenie aktívneho volebného práva vo voľbách do orgánov samosprávy tejto obce nie je v zásade oprávnený skúmať a na tom základe zasahovať do výsledkov uskutočnených volieb do orgánov samosprávy obce ani ústavný súd v konaní vo volebných veciach.

41.8 Výnimku tvorí situácia, ak by celý reťazec týchto spoločenských procesov (ohlásenie trvalého pobytu a následný výkon aktívneho volebného práva) bol negáciou ústavnej koncepcie, podľa ktorej zloženie orgánov samosprávy obce má vyjadrovať vôľu

obyvateľov obce majúci úmysel tvoriť integrálnu súčasť personálneho substrátu územnej samosprávy.

41.10 Pertraktovaná situácia nastáva predovšetkým v prípade, ak dôjde v zákonne bezchybnom (t. j. pri neporušení zákona) procese (i) k prihláseniu sa na trvalý pobyt značného počtu obyvateľov, (ii) u ktorých nie je preukázaná žiadna väzba na dané miesto (obec), a (iii) k prihláseniu na trvalý pobyt týchto obyvateľov dôjde bezprostredne pred uskutočnením volieb. Tieto 3 podmienky musia byť splnené kumulatívne, pričom, ako už bolo uvedené, ústavný súd skúma každý prípad jednotlivo a skúma a hodnotí všetky aspekty a špecifiká konkrétneho prípadu (porov. PL. ÚS 68/2014).

41.11 K (i) *prihláseniu sa na trvalý pobyt značného počtu obyvateľov* ústavný súd uvádza, že len značný počet obyvateľov, resp. v užšom zmysle oprávnených voličov (samozrejme „početnosť“ vo význame „zásadnosť“ sa skúma vždy jednotlivo s prihliadnutím na pôvodný počet oprávnených voličov v obci pred prihlásením sa týchto „novoprihlásených“ obyvateľov), má potenciál ovplyvniť volebný výsledok.

41.12 K (ii) *neexistencii väzby k miestu (obci) ohlásenia trvalého pobytu* ústavný súd opakuje, že pôjde o občana, ktorý nebýva na danom mieste (nemá bydlisko v obci) ani sa v ňom prechodne nezdržiava a nezdržiaval, nevykonáva napr. ekonomické, spoločenské alebo súkromné aktivity v danom mieste (obci), nemá ani iné väzby k miestu alebo obci (napr. vlastnícke vzťahy) a pod. Naopak, preukázanie takejto väzby odôvodňuje konštatovanie skutočného záujmu občana podieľať sa na výkone obecnej samosprávy.

41.13 K (iii) *prihláseniu na trvalý pobyt bezprostredne pred uskutočnením volieb* ústavný súd konštatuje, že len bezprostredné prihlásenie značného počtu obyvateľov, ktorý nemajú väzbu k danému miestu alebo obci, na trvalý pobyt legitimizuje zásah ústavného súdu do uskutočnených volieb do orgánov samosprávy obce. V prípade, že k prihláseniu značného počtu obyvateľov, ktorí nemajú väzbu k danému miestu alebo obci, na trvalý pobyt v obci dôjde v období, ktoré nie je obdobím bezprostredne predchádzajúcim uskutočneniu volieb do orgánov samosprávy obce, ale pri ktorom je možné vzhľadom

na dobu medzi ohlásením trvalého pobytu a uskutočnením volieb racionálne očakávať vytvorenie určitej väzby občana k miestu (obci), nie je možné zo strany ústavného súdu zasahovať do uskutočnených volieb do orgánov samosprávy obce.

41.14 Na tomto mieste je potrebné zo strany ústavného súdu aplikovať prezentované princípy na prihlásenie sa 34 obyvateľov na trvalý pobyt v obci Osturňa počas roka 2018.

42. (i) POČET PRIHLÁSENÝCH OBYVATEĽOV NA TRVALÝ POBYT

42.1 V jednom volebnom obvode s jedným volebným okrskom v obci Osturňa bolo zapísaných 289 osôb v zozname voličov. Uvedený počet zahŕňa aj 34 obyvateľov prihlásených na trvalý pobyt v obci Osturňa počas roka 2018. Možno teda matematicky uzavrieť, že počet oprávnených voličov narástol v obci Osturňa v roku 2018 z predpokladaných 255 oprávnených voličov na 289 oprávnených voličov, čo činí nárast oprávnených voličov o 13,33 %.

42.2 V tejto súvislosti nie je bez právneho významu ani skutočnosť, že každý z 34 obyvateľov prihlásených na trvalý pobyt v obci Osturňa v roku 2018 bol v čase konania volieb do orgánov samosprávy obce Osturňa oprávneným voličom v zmysle § 3 zákona č. 180/2014 Z. z. („Právo voliť má každý, kto najneskôr v deň konania volieb dovŕši 18 rokov veku podľa podmienok ustanovených v osobitných častiach.“).

42.3 Vhodné je tiež poukázať na skutočnosť, že vo voľbách do orgánov vyšších územných celkov v roku 2017 bolo v obci Osturňa zapísaných 267 oprávnených voličov.

42.4 Samotný nárast (bez ďalšieho, t. j. čisto matematicky) oprávnených voličov v obci Osturňa v roku 2018 ústavný súd hodnotí ako spôsobilý reálne ovplyvniť výsledok volieb.

43. (ii) EXISTENCIA VÄZBY K MIESTU ALEBO OBCI

43.1 Dôležitou premennou v ďalšom posudzovaní veci ústavným súdom je, že z dotknutých 34 obyvateľov prihlásených na trvalý pobyt v obci Osturňa v roku 2018 sa jedna obyvateľka/volička (p. ██████████) prihlásila na trvalý pobyt 2. februára 2018,

čiže v dostatočnom predstihu pred voľbami, čo znamená, že minimálne pri tejto voľičke nemožno uvažovať o účelovom prihlásení sa na trvalý pobyt, resp. časový priestor od prihlásenia sa na trvalý pobyt do dňa konania volieb je dostatočný na vytvorenie si reálnych väzieb k obci.

43.2 Pri ďalších 33 obyvateľoch prihlásených na trvalý pobyt ústavný súd zistil, že

- 13 obyvateľov ([REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], Jozef Potok, [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]) sa prihlásilo na trvalý pobyt na nehnuteľnosti (dom/byt), ktoré podľa listov vlastníctva (LV) dlhodobo vlastní (z nich 1 bol zvolený za poslanca – Jozef Potok, odporca v konaní pred ústavným súdom),

- 9 obyvateľov ([REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]) sa prihlásilo na trvalý pobyt na nehnuteľnosti (dom/byt), ktoré podľa listov vlastníctva dlhodobo vlastní ich príbuzní (t. j. osoby blízke v zmysle zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov, napr. rodičia, súrodenci, dcéra alebo syn),

- 1 obyvateľka ([REDACTED]) si prihlásila trvalý pobyt na nehnuteľnosť, ktorú dlhodobo obýva a ku ktorej má na LV zriadené vecné bremeno práva doživotného užívania domu (ide o dom, ktorý vlastní podľa LV zvolená starostka Kristína Gregoričková – odporkyňa v konaní pred ústavným súdom),

- 1 obyvateľ ([REDACTED]) si prihlásil trvalý pobyt na nehnuteľnosť, ktorú 8 rokov obýva ako nájomník,

- 1 obyvateľ ([REDACTED]), ktorý si prihlásil trvalý pobyt v obci Osturňa v roku 2018, už v minulosti bol prihlásený na trvalý pobyt v obci Osturňa od 25. júna 1998 do 30. júla 2008 na adrese Osturňa 214,

- 3 obyvateľia ([REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]) prihlásení na trvalý pobyt v obci Osturňa dlhodobo vlastní (resp. ich príbuzní – konkrétne otec prihláseného [REDACTED] [REDACTED]) v katastri obce Osturňa nehnuteľnosti – podľa LV ide o lesné pozemky, trvalo trávnaté porasty, záhrady a pod.

43.3 Zvyšných 5 obyvateľov ([REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]) prihlásených na trvalý pobyt v obci Osturňa v roku 2018 nevlastní podľa zistení ústavného súdu (vychádzajúc výlučne z listov vlastníctva) v katastri obce Osturňa žiadnu nehnuteľnosť (dom, byt, záhrady, lesné pozemky, trvalo trávnaté porasty alebo iné) ani nie sú preukázané iné právne vzťahy (napr. nájomné vzťahy, vecné bremená a pod.) k akýmkoľvek nehnuteľnostiam (vychádzajúc výlučne z listov vlastníctva, iných listinných dôkazov a výpovedí svedkov či účastníkov konania) v katastri obce Osturňa a ústavný súd nepovažuje za preukázané, že boli osobami blízkymi už uvedeným 28 obyvateľom alebo vlastníkom nehnuteľností, na ktoré si prihlásili trvalý pobyt (vychádzajúc výlučne z listov vlastníctva, iných listinných dôkazov a výpovedí svedkov či účastníkov konania), alebo že by sa v minulosti zdržiavali v obci na určité účely a pod. Pre úplnosť ústavný súd dopĺňa, že aj keď [REDACTED] a [REDACTED] si prihlásili trvalý pobyt na nehnuteľnosti, ktoré podľa LV vlastnia ich menovci, ústavný súd nepovažuje za preukázaný príbuzenský vzťah medzi týmito osobami.

43.4 Z výpovedí svedkov, odporcov a napokon i sťažovateľov vyplýva, že motívom prihlásenia sa viacerých obyvateľov na trvalý pobyt v obci Osturňa v roku 2018 bola okrem iného možnosť aj prostredníctvom volieb ovplyvniť rozhodovanie o výstavbe projektu „Goralská dedina“, ktorá mala podľa výpovedí a mienky svedkov zasiahnuť do charakteru krajiny v okolí obce Osturňa (obec je pamiatkovou rezerváciou ľudovej architektúry od roku 1979 na základe uznesenia vlády Slovenskej socialistickej republiky č. 315/1979 Zb. a kataster obce Osturňa patrí do ochranného pásma Pieninského národného parku, pozn.) a zároveň zasiahnuť do vlastníctva viacerých fyzických osôb vlastniacich v katastri obce Osturňa viaceré nehnuteľnosti.

43.5 Z písomných vyjadrení i z ústnych výpovedí účastníkov konania a svedkov (napr. Michal Brejčák, Katarína Závacká, Kristína Gregoričková, Jozef Potok, svedok [REDACTED] [REDACTED]) vyplýva, že viacerí vlastníci nehnuteľností v katastri obce Osturňa a inak dotknuté fyzické osoby sa snažili počas viacerých mesiacov vystupovať verejne proti pripravovanému projektu výstavby „Goralskej dediny“, a to napr. účasťou na zasadnutí obecného zastupiteľstva alebo formou podpisu petície. Tieto aktivity však neboli podľa výpovedí účinným nástrojom hájenia záujmov dotknutých subjektov.

43.6 Z výpovede viacerých svedkov, ktorí nevlastnia v katastri obci Osturňa nehnuteľnosť, ale majú trvalý pobyt v obci Osturňa od roku 2018, vyplýva, že obec dobre poznajú, dlhodobo v nej bývajú (výpoveď [REDAKČIA]), vyrastali v nej (napr. [REDAKČIA], [REDAKČIA]), často ju navštevujú pre účely športových a iných aktivít (napr. [REDAKČIA], [REDAKČIA]), majú k nej minimálne citový vzťah, či už v spojitosti s rodinnými, alebo kultúrnymi väzbami.

43.7 Vo výpovedi sťažovateľ a účastník konania Ing. Vladimír Šimšaj uviedol, že z ľudí, ktorí sa prihlásili na trvalý pobyt v obci Osturňa v roku 2018 niektorých pozná osobne, vie, že v obci žili, ale vydali sa alebo oženili, a potom z obce odišli.

43.8 Odporkyňa a účastníčka konania Kristína Gregoričková vo výpovedi uviedla, že novoprihlásení obyvatelia sa zdržiavajú v obci, chodia tam na víkendy a sú tam aj cez týždeň, sú aj poľovníci, ale tých bola minimálna časť. Vyrastala v obci, možno všetkých nie, ale väčšinu prihlásených pozná, je dlhoročnou starostkou obce Osturňa.

43.9 Sťažovateľ a účastník konania Ján Kaňuk vypovedal, že z novoprihlásených obyvateľov pozná [REDAKČIA] aj [REDAKČIA]. Sťažovateľka a účastníčka konania Mária Lešundáková vypovedala, že z novoprihlásených obyvateľov pozná [REDAKČIA], stretáva ju, ale málo. Na doplňujúcu otázku v tomto smere ďalej uviedla, že [REDAKČIA] do obce chodí často. Sťažovateľ a účastník konania Jozef Lešundák, Osturňa 2 [REDAKČIA], vo výpovedi udáva, že z novoprihlásených obyvateľov niektorých pozná.

43.10 Odporca a účastník konania Michal Brejčák vypovedal, že novoprihlásených obyvateľov [REDAKČIA] a [REDAKČIA] pozná, sú to menovci.

43.11 Odpoveď na otázku existencie väzby k miestu (obci) ohlásenia trvalého pobytu zo strany novoprihlásených obyvateľov formuje aj skutočnosť, či prihlasovanie na trvalý pobyt týchto obyvateľov vykazuje nespochybniteľné znaky organizovanosti a či boli viacerí obyvatelia prihlasovaní na trvalý pobyt hromadne na jednu nehnuteľnosť v jeden deň a pod. Z listinných dôkazov (napr. z prihlasovacích lístkov) vyplýva, že novoprihlásení obyvatelia v obci Osturňa v roku 2018 sa prihlasovali na trvalý pobyt každý na inú nehnuteľnosť, t. j.

na iné súpisné číslo stavby [výnimku tvoria dvojice v príbuzenskom vzťahu prihlásené na trvalý pobyt na jednu nehnuteľnosť (napr. bratia, manželia, otec a syn – ide konkrétne o 4 dvojice) a osoby [REDACTED] a [REDACTED], u ktorých ústavný súd nemá preukázaný príbuzenský vzťah a ktorí sa prihlásili na rovnakú nehnuteľnosť na trvalý pobyt] s rozličnými vzťahmi k týmto nehnuteľnostiam (pozri bod 43.2 tohto uznesenia) a v rozličné dni v rámci viacerých mesiacov. Z tohto pohľadu nič nenasvedčuje tomu, že by išlo o niekým organizované hromadné prihlasovanie väčšieho počtu obyvateľov na trvalý pobyt v obci Osturňa na jednu (či viacero) vytipovanú nehnuteľnosť, ku ktorej nemajú prihlasovaní obyvatelia spravidla žiaden vzťah a ktorá by napr. ani technicky nebola spôsobilá poňať množstvo na ňu prihlásených obyvateľov (napr. ak by sa na dvojizbový dom s rozlohou 50 m² prihlásilo na trvalý pobyt 15 obyvateľov bez príbuzenského vzťahu a pod.) pre účely jej dlhodobého obývania týmito obyvateľmi.

43.12 Ak už sa ústavný súd vyjadruje k možnému organizovaniu prihlasovania obyvateľov na trvalý pobyt v obci Osturňa, tak nemožno opomenúť námietku sťažovateľov, podľa ktorých prihlasovanie obyvateľov na trvalý pobyt v obci Osturňa pred voľbami organizovalo Poľovnícke združenie Bystrá v Osturni, pričom sťažovatelia uvádzajú, že väčšina novoprihlásených obyvateľov na trvalý pobyt v obci Osturňa sú poľovníci a členovia uvedeného poľovníckeho združenia. Zároveň z výpovedí sťažovateľov i svedkov vyplýva, že na členov poľovníckeho združenia mal vyvíjať jeho predseda Ladislav Gregorička nátlak v tom smere, aby títo členovia zabezpečili prihlasovanie ich blízkych osôb na trvalý pobyt v obci Osturňa. K tomu ústavný súd konštatuje, že z listinných dôkazov doložených samotnými sťažovateľmi, ako aj obcou Osturňa vyplýva, že z novoprihlásených obyvateľov na trvalý pobyt v obci Osturňa boli len 5 obyvatelia členmi Poľovníckeho združenia Bystrá v Osturni (menovite [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]), ktorí sa prihlásili na trvalý pobyt v obci Osturňa v roku 2018, a to každý z nich v iný deň (okrem [REDACTED] a [REDACTED], otca a syna, ktorí sa prihlásili na trvalý pobyt v rovnaký deň). Ďalej ústavný súd uvádza, že na základe výpovedí svedkov (napr. výpoveď svedka [REDACTED] a odporcu Petra Kapráľa ako členov Poľovníckeho združenia Bystrá v Osturni) a listinných dôkazov nemožno bez dôvodných pochybností uzavrieť, žeby predseda Poľovníckeho združenia Bystrá

v Osturni a manžel odporkyne Kristíny Gregoričkovej Ladislav Gregorička organizoval prihlasovanie menovaných 5 členov uvedeného poľovníckeho združenia na trvalý pobyt v obci Osturňa alebo žeby na nich v tomto smere vyvíjal nátlak. Z opísaného teda nemožno ustáliť, že by Poľovnícke združenie Bystrá v Osturni alebo jeho predseda Ladislav Gregorička organizovali prihlasovanie ich členov (alebo blízkych osôb týchto členov) na trvalý pobyt v obci Osturňa v roku 2018.

43.13 Sťažovatelia namietajú, že dôkazom o absencii skutočného záujmu podieľať sa na samospráve obce zo strany novoprihlásených obyvateľov má byť skutočnosť, že 5 členovia Poľovníckeho združenia Bystrá v Osturni, ktorí sú držiteľmi zbrojného preukazu, sa dopustili porušenia § 28 ods. 1 písm. o) zákona č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [(ďalej len „zákon o strelných zbraniach“) „Držiteľ zbrojného preukazu je povinný odovzdať neplatný zbrojný preukaz a preukaz zbrane policajnému útvaru, ktorý zbrojný preukaz vydal, do siedmich dní odo dňa zániku jeho platnosti podľa § 25 ods. 1 písm. a), c) až f).“]. Ústavný súd uvádza, že opísané verejnoprávne povinnosti vyplývajúce zo zákona o strelných zbraniach a ich prípadné porušenie nesúvisia a nemajú vplyv na vzťah konkrétneho obyvateľa k obci, v ktorej sa rozhodol uplatniť svoje aktívne volebné právo, ani sa nespájajú s volebnými princípmi, ani nemajú vplyv na ústavnosť volieb. Neplnenie si určitej verejnoprávnej povinnosti na úseku strelných zbraní držiteľom zbrojného preukazu ponúka síce obraz o ctihodnosti danej osoby, avšak vzťah tejto osoby/obyvateľa k obci, kde uplatnil na základe prihláseného trvalého pobytu svoje volebné právo vo voľbách do orgánov samosprávy tejto obce, sa skúma cez reálne väzby tohto obyvateľa k samotnej obci (v najširšom slova zmysle teda vzťahy vlastnícke, rodinné, ekonomické, spoločenské alebo na úrovni súkromných aktivít v danej obci a pod.), a nie prizmou plnenia si určitých verejnoprávnych povinností podľa osobitných právnych predpisov nesúvisiacich so vzťahom tohto obyvateľa ku konkrétnej obci.

43.14 K sťažovateľom akcentovanému odhlasovaniu obyvateľov z trvalého pobytu v obci Osturňa po voľbách uskutočnených 10. novembra 2018 ústavný súd udáva, že podľa informácií zaslaných ústavnému súdu Okresným riaditeľstvom Policajného zboru Kežmarok sa z trvalého pobytu v obci Osturňa odhlásili po voľbách uskutočnených 10.

novembra 2018 štyria obyvatelia – [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Ústavný súd k tomu uvádza, že [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] si trvalý pobyt prihlásili pred voľbami uskutočnenými 10. novembra 2018 na nehnuteľnosti, ktoré v obci Osturňa vlastní, a následne po voľbách si z týchto nehnuteľností trvalý pobyt odhlásili. Ústavný súd hodnotí, že pri týchto dvoch konkrétnych obyvateľoch išlo o výkon ich práva ako vlastníkov nehnuteľností kedykoľvek si na dané nehnuteľnosti prihlásiť trvalý pobyt alebo si trvalý pobyt z nich odhlásiť. Zároveň ústavný súd dodáva, že [REDAKOVANÉ] mal podľa informácií zaslaných ústavnému súdu Okresným riaditeľstvom Policajného zboru Kežmarok v obci Osturňa od 12. novembra 2014 do 11. októbra 2018 na adrese nehnuteľnosti, ktorú vlastní a na ktorú si 12. októbra 2018 prihlásil trvalý pobyt, nahlásený prechodný pobyt, inak povedané, v obci Osturňa sa reálne zdržiaval. Čo sa týka [REDAKOVANÉ], ústavný súd uvádza, že podľa informácií zaslaných ústavnému súdu Okresným riaditeľstvom Policajného zboru Kežmarok mal [REDAKOVANÉ] už v minulosti prihlásený trvalý pobyt v obci Osturňa od 25. júna 1998 do 30. júla 2008 na adrese Osturňa [REDAKOVANÉ]. Slovom, [REDAKOVANÉ] sa opätovne rozhodol nahlásiť si trvalý pobyt v obci Osturňa pred voľbami uskutočnenými 10. novembra 2018 a demonštrovať tým opätovne záujem na podieľaní sa na samospráve obce a následne, tak ako v minulosti, si trvalý pobyt z obce Osturňa odhlásiť. Čo sa týka [REDAKOVANÉ], z výpovede svedka [REDAKOVANÉ] vyplýva, že odhlásenie trvalého pobytu [REDAKOVANÉ] z obce Osturňa súviselo s jeho pracovnými povinnosťami. Na základe opísaného ústavný súd hodnotí, že odhlásenie trvalého pobytu z obce Osturňa po voľbách uskutočnených 10. novembra 2018 u štyroch obyvateľov nezakladá vzhľadom na konkrétne okolnosti opísaného odhlásenia možnosť ústavného súdu uvažovať o porušení ústavnosti alebo zákonnosti týchto volieb.

43.15 Ústavný súd pred záverom k tejto časti súhlasne s vyjadrením viacerých svedkov (napr. [REDAKOVANÉ]) hodnotí, že počas zisťovania skutkového stavu veci sa do popredia dostávali najmä zlé medziľudské vzťahy medzi obyvateľmi obce Osturňa. Záťaž, ktoré jednotliví účastníci konania a svedkovia pociťujú (vychádzajúc zo sťažností a z výpovedí) v súvislosti s voľbami uskutočnenými 10. novembra 2018, sú skôr ľudského než právneho (ústavnoprávneho) charakteru. Na doloženie tohto tvrdenia ústavný súd uvádza, že medzi novoprihlásenými obyvateľmi obce Osturňa boli obyvatelia, ktorí mali

záujem podporiť zvolených reprezentantov/odporcov (výpoveď [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]), ako aj obyvatelia, ktorí podporovali sťažovateľov (výpoveď [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], stanovisko obce Osturňa). V skupine novoprihlásených 34 obyvateľov na trvalý pobyt v obci Osturňa tak nachádzame obyvateľov, ktorí podporovali alebo mali záujem podporiť kandidátov z oboch táborov – aj odporcov, aj sťažovateľov. Dôležité je v tomto smere doplniť, že ústavný súd nepovažuje za preukázané, žeby ktokoľvek z kandidátov (či úspešní, alebo neúspešní kandidáti) organizoval pre seba akúkoľvek voličskú základňu. Ústavný súd vníma, že motiváciou novoprihlásených obyvateľov bol záujem na presadzovaní určitých zámerov (politík) hlásaných z oboch táborov kandidátov.

43.16 Ústavný súd vzhľadom na vykonané dokazovanie uzatvára, že podstatná časť z 34 novoprihlásených obyvateľov obce Osturňa (i) vlastní v katastri obce Osturňa nehnuteľnosti, resp. majú iné práva k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v katastri obce Osturňa, alebo (ii) majú príbuzenský alebo iný vzťah k týmto osobám (dokopy ide o 26 obyvateľov). S tým je spojená aj ekonomická stránka ich väzby k obci Osturňa, najmä povinnosť úhrady miestnych daní a miestneho poplatku, čím sa podieľajú na formovaní rozpočtu obce Osturňa. Ďalšia časť z novoprihlásených obyvateľov obce Osturňa bez vlastníckych vzťahov k nehnuteľnostiam alebo bez príbuzenských vzťahov k ich majiteľom (iii) v obci Osturňa dlhodobo býva alebo v minulosti bývala (ide o 2 obyvateľov). Mnohí z novoprihlásených obyvateľov sa bez ohľadu na vlastnícke vzťahy a rodinnoprávne vzťahy (iv) už v minulosti zaujímali o chod obce a dianie v obci (účasť na zasadnutiach obecného zastupiteľstva, podpisovanie petície a pod.) alebo obec pravidelne navštevujú pre účely kultúrnych, športových alebo poľovníckych aktivít, alebo pietnych udalostí, či udržiavania medziludských kontaktov a vzťahov.

43.17 Ústavný súd teda nachádza existenciu väzieb súkromnoprávneho i verejnoprávneho charakteru k obci Osturňa u 34 „novoprihlásených“ obyvateľov na trvalý pobyt v obci Osturňa v roku 2018. Prihlásenie 34 obyvateľov obce Osturňa na trvalý pobyt počas roka 2018 nemožno hodnotiť ako účelové v zmysle vôle občanov bez konkrétnej väzby k miestu alebo obci ovplyvniť volebný výsledok volieb do orgánov samosprávy obce Osturňa uskutočnených 10. novembra 2018 a nejde o negáciu ústavnej koncepcie, podľa

ktorej zloženie orgánov samosprávy obce má vyjadrovať vôľu obyvateľov obce majúcich úmysel tvoriť integrálnu súčasť personálneho substrátu územnej samosprávy.

43.18 *Nota bene* ústavný súd uvádza, že vo voľbách do orgánov samosprávy obce Osturňa uskutočnených 10. novembra 2018 boli zvolení kandidáti, ktorí majú na území obce Osturňa dlhodobý trvalý pobyt (s výnimkou Jozefa Potoka, ktorý je jedným z 34 novoprihlásených obyvateľov, ktorý dlhodobý vlastní v obci dom a ktorý sa prihlásil na trvalý pobyt v obci Osturňa 6. septembra 2018), a teda sa zapájajú do spoločenského, ekonomického života obce alebo majú iné súkromné väzby k obci Osturňa, a nie sú obyvateľmi, ktorí boli prihlásení na trvalý pobyt v obci Osturňa bezprostredne pred voľbami alebo v roku 2018.

44. (iii) PRIHLÁSENIE OBYVATEĽOV NA TRVALÝ POBYT BEZPROSTREDNE PRED VOĽBAMI

44.1 K tejto podmienke je vzhľadom na závery k predchádzajúcemu bodu podľa názoru ústavného súdu bez právneho významu zaujímať extenzívnejšie stanovisko, keďže na trvalý pobyt v obci Osturňa sa prihlásili obyvatelia, ktorí majú k obci Osturňa určitú väzbu (pozri predchádzajúce body), a preto je aj z pohľadu volieb do samosprávy obce Osturňa v prejednávacom prípade ústavnoprávne irelevantné, kedy k prihláseniu týchto obyvateľov na trvalý pobyt v obci došlo. Nad rámec však ústavný súd uvádza, že prihlasovanie obyvateľov na trvalý pobyt v obci Osturňa nebolo nárazové a hromadné. Z 34 obyvateľov sa 1 obyvateľka/volička prihlásila na trvalý pobyt 2. februára 2018, ostatní 33 obyvatelia sa prihlásili na trvalý pobyt v rozmedzí od 31. augusta (1 obyvateľ) do 7. novembra 2018. Väčšina novoprihlásených obyvateľov sa prihlásila na trvalý pobyt v októbri (14 obyvateľov) a v novembri (15 obyvateľov), 3 obyvatelia sa prihlásili na trvalý pobyt v septembri 2018, pričom v daných mesiacoch išlo o rôzne dni, v ktoré si dotknutí obyvatelia prihlasovali trvalý pobyt. Uvedené prezrádza, že ani v tomto smere nešlo o organizované alebo účelové prihlasovanie obyvateľov na trvalý pobyt a nemožno ani v tomto ohľade konštatovať nezákonnosť alebo neústavnosť volieb do orgánov samosprávy obce Osturňa uskutočnených 10. novembra 2018.

45. Ústavný súd vo veci samotného faktu prihlásenia 34 obyvateľov na trvalý pobyt v obci Osturňa v roku 2018 nenašiel nič ústavne a zákonne nekonformné, čo by odôvodňovalo prijatie záveru o neplatnosti volieb do orgánov samosprávy obce Osturňa uskutočnených 10. novembra 2018, resp. o nezákonnosti alebo neústavnosti volieb do orgánov samosprávy obce Osturňa uskutočnených 10. novembra 2018.

6. K namietanému porušeniu volebného moratória

46. Sťažovatelia taktiež namietajú, že zo strany kandidátky na starostku obce Osturňa Kristíny Gregoričkovej, ako aj zo strany kandidátky na poslankyňu Kataríny Závackej došlo podľa sťažovateľom dostupných informácií k porušeniu volebného moratória tým, že tieto kandidátky navštevovali obyvateľov obce a ovplyvňovali ich takým spôsobom, že im oznamovali, koho majú voliť, a rozdávali im listy s číslami kandidátov, ktoré je potrebné označiť. Z čestného prehlásenia [REDAKOVANÉ] podľa odkazu sťažovateľov vyplýva, že 8. novembra 2018 ho navštívila kandidátka na starostku obce Osturňa Kristína Gregoričková a kandidátka na poslankyňu obecného zastupiteľstva Katarína Závacká, ktoré mu odovzdali hlasovací lístok s číslami kandidátov, ktorých mal voliť.

46.1 Účelom volebného moratória je podľa ústavného súdu v zásade relatívne upokojenie vyhrotenej atmosféry pred voľbami a zabránenie šírenia zvlášť takých náhlych informácií o kandidátoch, na ktoré už nemožno riadne reagovať v kampani. S tým súvisí aj zákaz šírenia týchto informácií v bezprostrednej blízkosti volebných miestností, kde už volič bezprostredne pred samotnou voľbou uvažuje nad kandidátom, ktorého si vyberie (PL. ÚS 78/2011).

46.2 Ústavný súd v súvislosti s volebným moratóriom pripomína, že pri posudzovaní volebných väd je potrebné nepodceňovať voliča. Len intenzívnejší (veľmi agresívny a ofenzívny) tlak na voliča spôsobilý ovplyvniť tvorbu jeho slobodnej vôle je volebnou vadou, ktorej dôsledkom môže byť neplatnosť volieb (porov. PL. ÚS 14/2011, PL. ÚS 118/07). Ústavný súd pri posudzovaní možnosti ovplyvniť tvorbu slobodnej vôle

voliča musí predpokladať rozumnú mieru sebaurčenia voliča, aby odolal tlaku určitej intenzity.

46.3 Z výpovedí Kristíny Gregoričkovej a Kataríny Závackej vyplýva, že pána ██████ navštívili 6. novembra 2018, pričom s ním viedli rozhovor vonku pred domom. Odporkyňa Katarína Závacká zároveň uviedla, že 8. novembra 2018 bola celý deň v nemocnici v Kežmarku.

46.4 Ústavný súd na základe uvedeného uzatvára, že sťažovateľmi uvedené skutočnosti a vyhlásenia v čestnom prehlásení pána ██████ sa dokazovaním nepotvrdili a sťažovatelia v nadväznosti na výpovede Kristíny Gregoričkovej a Kataríny Závackej neuviedli iné dôkazy, ktorými by podložili nimi tvrdenú skutočnosť o návšteve vtedy kandidujúcich Kristíny Gregoričkovej a Kataríny Závackej u pána ██████ 8. novembra 2018 (t. j. v čase volebného moratória) pre účely kampane. Ani v tomto smere tak ústavný súd nenašiel dôvody nezákonnosti alebo neústavnosti volieb do orgánov samosprávy obce Osturňa uskutočnených 10. novembra 2018.

7. Záver

47. Sťažnosti sa týkali jedného z najvýznamnejších demokratických procesov, ktoré môžu v spoločnosti prebiehať, a to volieb do orgánov miestnej samosprávy, na základe ktorých boli zvolení reprezentanti voličov a bola nadobudnutá právna istota týchto zvolených reprezentantov, ale najmä voličov a obyvateľov danej municipality.

47.1 Ústavný súd na základe už zhodnoteného skutkového stavu a vykonaného dokazovania ustálil, že pred voľbami do orgánov samosprávy obce Osturňa uskutočnených 10. novembra 2018 a počas nich nedošlo k volebným vadám odôvodňujúcim vyhlásenie volieb za neplatné alebo odôvodňujúcim konštatovanie nezákonnosti alebo neústavnosti daných volieb.

47.2 Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

47.3 Podľa § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania zo svojho. Vzhľadom na neúspešnosť sťažovateľov v tomto konaní a neovplyvnenie právnej pozície odporcov, čo sa týka ich zvolenia do orgánov samosprávy obce Osturňa, ústavný súd nepriznal žiadnemu z účastníkov úhradu trov konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. januára 2019